

Korshæren

Kirkens Korshær nr. 7 • August/september 2009

**Kirken der
forarger**

Støt Kirkens Korshær med 100 kroner ved at sende en sms med teksten kk til 1231. Større beløb kan overføres via netbank eller med giro indbetaling til vores konto, reg. nr. 9541, konto nr. 5401429. Beløb op til 14.000 kr. kan trækkes fra i skat, hvis Kirkens Korshær får giverens cpr nummer, som vi skal indberette sammen med beløbet. Kirkens Korshær – Nikolaj Plads 15, 1067 København K, tlf. 33 12 16 00.

Er det kirken, der forarger?

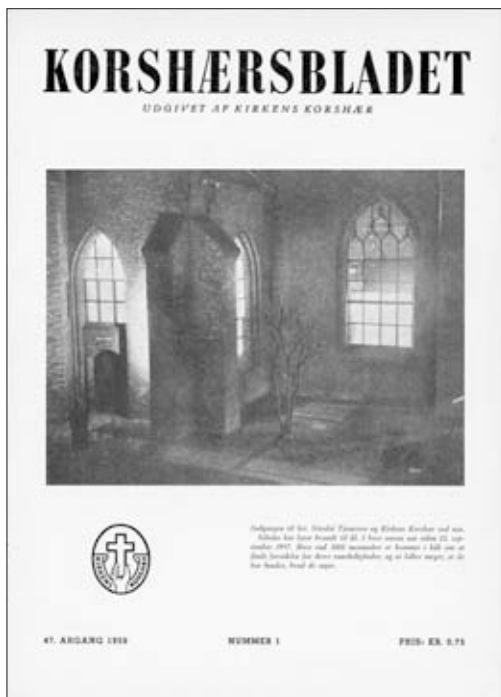
Dette nummer af Kirkens Korshærs blad, Korshæren, handler først og fremmest om tidligere korshærschef Haldor Halds bog 'Kirken der forarger' i anledning af, at det er 50 års siden, bogen satte en ny dagorden for kirkens rolle i forhold til samfundets svage. På forsiden er et billede af Brorsons Kirke, mens en gruppe irakiske flygtninge stadig opholdt sig i kirken. Artiklerne om Haldor Halds bog og teologi er skrevet før stormen på Brorson, natten til den 13. august 2009.

Når Jesus talte, mærkede hans tilhørere, at han kendte dem også i deres svaghed, derfor blev de ikke bange for ham, men søgte med desto større tryghed hans nærhed.

Haldor Hald, 'Kirken der forarger', s. 59

De små børn græd og tissede i bukserne. Der var en gravid kvinde, der faldt om, og nogle smadrede glas og truede med at skære sig.

Øjenvidner i Politiken.dk, om timen, hvor dansk politi for første gang trængte ind i en kirke.

Dag efter dag har jeg været sammen med jer på tempelpladsen, uden at I løftede en hånd imod mig; men dette er jeres time, og mørket har magten.

Jesus, da han blev taget til fange for at blive udleveret til romerne (Lukas, 22.53)

Alle artiklerne i 1. sektion af dette blad relaterer til en bog, der udkom i 1959, markeres med forsider fra Korshærsbladet i 1959 som gennemgående illustrationer.

Indhold

Uden for det gode selskab	side 3
Da håbet om forandring blev væk	side 5
I afmagtens perspektiv	side 8
En udfordring til fornyet refleksion og stillingtagen	side 10
Korshærsteologien sett fra Norge	side 12
Kampen for menneskelivet	side 14
En oase i en ellers vandfattig ørken	side 17
På vej til de 100 år	side 17
Den lille mands idræt	side 18
Bærmen spises af med valgfæsk	side 20
Den hemmelige kirke i al sin åbenhed.....	side 22
De Gule Sider	side 23
Adresseliste	side 27
Bagsidekommentar	side 28

KIRKENS KORSHÆR

Nikolaj Plads 15 · 1067 København K

Åbningstid: kl. 8-16, fredag 9-13

Telefon 33 12 16 00

Girokonto 540-1429

kk@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

www.kirkenskorshaer.dk

Redaktion: Redaktør Poul Struve Nielsen,
Tlf. 4162 5552. poulstruvenielsen@kirkenskorshaer.dk
Bjarne Lenau Henriksen (ansv.)

De Gule Sider: Irene Søndergaard Friis og
Bent Friis, Vangvej 20, Vester Jølby,
7950 Erslev, Tlf. 9669 6400. bentfriis@karby.dk

Redaktionsudvalg: Olav Poulsen, Vibeke Lind, Lennart Bil-
lington, Viggo Sørensen, Heiner Lützen Ank og redaktørerne

Korshærsbladet udkommer 10 gange om året i 5000 eksemplarer. Abonnement kan tegnes hos Kirkens Korshær
Pris 250 kr. Pensionister og studerende 125 kr.
Næste nummer udkommer oktober 2009
Tryk: Tarm Bogtryk A/S.
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt
Læs mere på: www.kirkenskorshaer.dk

KONTAKT:

Korshærschef: Pastor Bjarne Lenau Henriksen
Tlf. 3312 1600. blh@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

Udviklingschef: Helle Christiansen. Tlf. 2992 2050.
helle.christiansen@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

Administrationschef: Lene Andreassen
Tlf. 3312 1600. lene.a@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk

Personalekonsulent: Aurora Pilgaard
Tlf. 3312 1600. api@kirkenskorshaer.dk

Kampagneleder: Heiner Lützen Ank
Tlf. 2078 4257. heiner@kirkenskorshaer.dk

Informationssekretær: Vibeke Lind
Tlf. 4038 1051. vibeke@kirkenskorshaer.dk

Formand for landsstyrelsen: Stig Andreas Munch
Houvej 32, Lohals, 5953 Tranekær. Tlf. 6255 1264

Uden for det gode selskab

50 år siden: Samfundets udstødte trængte til en kirke. Med sin bog 'Kirken der forarger' skabte korshærschef Haldor Hald den teologiske ramme om "den lille mands kirke"

● Af Poul Struve Nielsen

Daværende korshærschef Haldor Hald satte i 1959 med bogen 'Kirken der forarger' et pejlemærke, som både Kirkens Korshær, den folkekirke, som korshæren er en del af, og det samfund, som Kirkens Korshær virker i, stadig kan styre sikkert efter. I anledning af 50 året for bogen er 'Kirken der forarger' tema for dette nummer af Korshæren.

– Den er skrevet i en bestemt tid og var præget af sin tids teologiske dagsorden, der blev sat af den såkaldte eksistensteologi. Bogen er på den baggrund et spændende og fortsat aktuelt bud på, hvad der er kirkens og diakoniens grundbæjere og opgave, sagde lektor i teologi Peter Lodberg i et oplæg på Kirkens Korshærs ledertræf i Løgumkloster i år om 'Kirken der forarger'.

Mange af henvisningerne til samfundets sociale tilstand i 1950'erne kunne handle om samfundet i dag, om end et udtryk som "den lille mands tro" lyder lidt gammeldags. At beskrive de udsatte som bærmænd – det bundfald af drueskaller, døde gærceller og kerner, der bliver til overs ved vinbrygning – i samfundet er også usædvanligt, selv om udtrykket optræder i underteksterne til George Lucas' film Star Wars i beskrivelsen af de forkvaklede væsener på den smuglerrede af en planet, hvor Luke Skywalker og Obi Wan Kenobi søger hen for at leje et rumfartøj, der kan bringe dem til planeten Alderaan.

På vej mod velstand

Men tilbage til jorden. Hvad var det for en tid, Haldor Hald skrev bogen i?

Konturerne til velstandssamfundet tegnede sig tydeligt i horisonten. En arbejders løn steg fra 6.200 kroner om året i 1950 til 10.750 kroner i 1960. Der var få kvinder på arbejdsmarkedet. Funktionærer og selvstændige tjente noget bedre. Selv om lønningerne tog helt anderledes fart de næste ti år, og selv om priser og skatteopkrævning også steg, var kursen mod forbrugersamfundet entydig.

Få havde fjernsyn, og der var kun to radioprogrammer – foruden piratsenderen Radio Merkur, som sendte fra 1958 til

Forfatteren til 'Kirken der forarger,' Haldor Charles Christensen Hald, var søn af mejeribestyrer K. Hald på Andelsmejeriet Thyholm i Hvidbjerg, født 29.11.1907, død 8.2.1969. Klassisk sproglig student 1926 fra Ribe Katedral-skole. Cand. theol. 1933 fra Københavns Universitet. Derefter sognepræst i Hune til 1937, korshærspræst i Århus til 1941, sognepræst i Vejle til 1946, korshærschef og kaldskapellan ved Hellig Kors Kirke, København til 1964, da han blev biskop over Lolland-Falsters Stift.

1962. Til gengæld blev der solgt 58 millioner biografbilletter om året i Danmark, før tv begyndte at vise spillefilm. Årets danske film i 1959 talte "Onkel Bill fra New York" med Dirch Passer, som også sammen med Keld Petersen er med i "Vi er alle sammen tossede".

En anden premierefilm var "Kærlighedens melodi" med Nina og Frederik van Pallandt – og Louis Armstrong. I St. Regnegade i København åbnede jazzhus Montmartre, som blandt andet havde Stan Getz på plakaten, og den 30. august 1959 var dagen for en af de første egentlige rock'n'roll koncerter i Danmark i Friluftsteatret på Bellahøj i København med den norske rockkonge Roald Steensby, Melvis Rock Band, Rock Niller, Peter Abrams og Ib 'Rock' Jensen.

Året før var Klaus Rifbjergs "Den kroniske uskyld" og Leif Panduros "Rend mig i traditionerne" udkommet, og museet Louisiana i Humlebæk var åbnet.

Der blev indregistreret næsten 100.000 personbiler om året. Udflytningen fra brokvartererne i København og centrum i de større provinsbyer til forstæderne tog fart. Der blev udstykket sommerhuse, og folk fik mere ferie og fritid. Spies Rejser var begyndt i 1956. I ferien blev der kørt med bus til Harzen, og allerede i 1960 havde charterflyvningen i Danmark en million passagerer ifølge Gyldendals og Politikens Danmarkshistorie. Arbejdsløsheden var kommet ned på 6,1 procent efter at have ligget højt siden anden verdenskrig. I årene 1959 til 61 udvikledes den første danske computer – den kunne mindre end en mobiltelefon kan i dag. Socialdemokraten H.C. Hansen var statsminister.

► Social nød

En stor gruppe mennesker levede uden for det gode selskab, med biografter, biler, køleskabe, charterferier og andre forbrugsgoder. Til den gruppe hørte også dengang Kirkens Korshærs brugere. Den sociale nød var alvorlig nok til, at biskoppen i København bad om brugt tøj til dem, der frøs i vinteren. 1109 mænd, kvinder og børn var på sommerlejr med Kirkens Korshær i hele landet i 1959. Kirkens Korshær begyndte byggeriet af herberget i Hillerødgade på Nørrebro. Fra det sociale hjælpearbejde på Drejervej blev der uddelt 59.550 stk. tøj og 350 mænd fik anvist arbejde. I Århus fik Kirkens Korshær igen en korshæspræst – ”Vi forstod ikke rigtigt, hvorledes man skulle undvære en sådan i den store by og var noget skuffede,” hedder det i Kirkens Korshær årsberetning. Sct. Nicolai Tjenesten havde flere personlige end telefoniske henvendelser.

Ligesom Kirkens Korshær i dag må kæmpe for brugerne, når handelsstandsforeninger og andre forsøger at få myndighederne til at fjerne dem fra handelsstrøg og boligområder, måtte Haldor Hald i 1957 under overskriften ”Spritterne er også mennesker” forsvare spritternes ret til at være på Vesterbro i København: ”De er jo ikke onde mennesker. Voldsmændene skal ikke søges i deres flok. Tværtimod er det slående, hvor megen menneskelighed, der ofte udvikles, når alle sociale ambitioner er dræbt, og man må se lige i øjnene, at man menneskeligt talt er mislykket,” skrev han.

Tidens modeteologi

Dem teologiske tænkning var præget af Tidehverv og den dialektiske teologi, som er knyttet til tyskeren Karl Barth, som benægter muligheden for at forsones tro og viden. Og det i en grad, så Indre Missions formand Christian Bartholdy på årsmødet i 1932 havde sagt: ”Vi trænger i Indre Mission til, at den lutherske reaktion, som barthianismen har fremkaldt ... gennemtrænger os.”

I 1950'erne formedes i Tidehverv den eksistensteologiske position, der af Torben Bramming i bogen ”Tidehvervs Historie” betegnes som 1950'ernes og 1960'ernes store ”modeteologi” – en teologi, der imødegik, at ”de nye erkendelser, som videnskaben bragte til torvs, og som blev udbredt i brede lag af befolkningen, medførte, at det almindelige syn på kristendommen blev, at den var gammel overtro.” Som Bramming skrev:

”Det moderne menneske skulle altså konfronteres med den bibelske Gud i et dagligsprog, som det følte sig hjemme i. Det skulle forstå, at det var ’ved tro alene’ forholdet til Gud ’etableredes’ og ikke ved en tro på dæmoner, undere og jomfrufødsel.”

Med den position, Tidehverv har indtaget i den nutidige debat, skal det for god ordens skyld nævnes, at positionerne var noget anderledes dengang. På et billede fra Tidehvervs sommermøde i 1965 kan man således se de to præster og senere folketingspolitikere for henholdsvis Dansk Folkeparti og SF, Søren Krarup og Margrethe Auken, hygge sig i sommertøj på græsplænen.

Haldor Hald greb selv teologisk fat om den videnskabelige udvikling i 1957, hvor han skrev om det første menneske i rummet, russeren Gagarin, som blev sendt i kredsløb i Sputnik.

”En større verden, mere kunstfærdig end nogen nogensinde har anet, kan blot understrege ordene fra salme 19:

*Himlen forkynder Guds ære,
Hvælvingen kundgør hans hænders værk.*

Endnu mere fylde vil der komme i den lovprisning, som gennem århundreder har lydt og stadig skal lyde i hans kirke. Lad ”Sputnik” så nok så meget have kommunistiske fædre, den er dog med til at fortælle om Guds storhed.”

Den lille mands kirke

I ’Kirken der forarger’ kritiserer Haldor Hald udviklingsoptimismen. Hans artikler i Korshærsbladet samme år kan nærmest betegnes som udviklingspessimistiske. Han skrev under overskriften ”Den uovervindelige kirke” om, hvorledes kirken i sin skrøbelige fremtræden giver vor samtid, hvad Kristus gav sin samtid:

”Forløsning fra alle onde magter for alle bundne mennesker, intet mindre er gaven. At vi har en kirke i vor midte betyder, at de onde magter – uanset deres styrke – dog ikke er de stærkeste...”

Når Haldor Hald talte om onde magter er det næppe med henvisning til, at den kolde krig var godt i gang og at Vietnamkrigen begyndte det år. Selv om Haldor Hald også havde internationalt udsyn og som ung præst under krigen var Neuengamme-fange, var det den skrumpende interesse for det åndelige, det kirkelige og i hans øjne dermed samfundets udsatte i det hjemlige, som bekymrede ham.

Under overskriften ”En kirke i vor midte” skriver han:

”Skal man have råd i de store livsspørgsmål, rådspørger man godtkøbsfilosofien eller sin barber, og trænger man til hjælp mod sindets uro, konsulterer man sin læge. At der skulle være en visdom at hente i kirken endsige hjælp mod hjertets uro, ligger meget fjernt at tænke for de fleste.”

Han tilføjer, at ”sært er det at se, hvor det, som er skjult for de besiddende, de sikrede og anerkendte, kan åbenbares for de utrygge og udstødte.”

Haldor Hald var en skarp teolog, og han var ikke af den fortænkte slags. Med kirurgisk præcision kunne han skære ind til kernen i det kristne budskab og kirkens opgave, for eksempel i en artikel i Korshærsbladet under overskriften ”Den lille mands tro,” hvilket også er overskriften på et af kapitlerne i ’Kirken der forarger’:

”Mange erklærer, at de lever på deres barnetro. Fra kirkelig side trækkes der ofte på skulderen af en sådan udtalelse.” Den artikel slutter han med ordene: ”Den lille mand trænger til en kirke. Det er vort ansvar, at han også finder den, for vi har fået den givet.”

Det ansvar levede Haldor Hald om nogen op til. I eftertiden ikke mindst i kraft af ’Kirken der forarger.’

En kirke, der forarger, er en kirke, der også er sammen med alle dem, der ikke lykkedes. Og det skal gerne være en forargelse for forkyndelsens skyld. Og ikke for forargelsens skyld, siger Lars Kruse.

Da håbet om forandring blev væk

'Kirken der forarger' har hjulpet mange til at kunne arbejde med diakoni uden krav om at skabe nyttige samfundsborgere, mener Lars Kruse, der er sognepræst ved Herstedøster kirke

● Af Poul Struve Nielsen

Det gjorde indtryk på daværende korshæspræst Haldor Hald, da han i slutningen af 30'erne mødte en dranker, som udlagde sin kristne tro. Han kunne ikke lade være at drikke, men han bekendte sin tro på Jesus.

Det store spørgsmål, som trykkede Haldor Hald, da han arbejdede som korshæspræst i Århus, var: Hvorfor kommer der ikke en forandring, når evangeliet forkyndes? De udsatte vil gerne selv, de er stærke i deres tro på Jesus. Men de kan ikke slippe flasken!

Lars Kruse, der i dag er sognepræst i et københavnsk forstads kvarter, har som tidligere lærer i diakoni grundigt studeret Haldor Halds teologi. Han finder også den dag i dag Haldor Halds tanker særdeles nyttige og anvendelige i sit præstearbejde – selv i et middelklassekvarter.

Men i dag er det blevet noget sværere at forarge, end det var i 1959, hvor korshærschefen Haldor Hald publicerede 'Kirken der forarger'.

– Bogen er blevet til over flere årtier i Haldor Halds bevidsthed. Hvis man ser på Kirkens Korshærs historie og hvordan, korshæren har udviklet sig, kan man se det på, hvordan man i Kirkens Korshær beskriver de mennesker, man vil være til hjælp for, siger Lars Kruse.

Hjælp til de dybt sunkne

– I begyndelsen gik korshærsfolk i uniformer, og man gik ind på steder, "hvor respektable mennesker ikke ville komme"

– det vil sige på værtshuse, hvor der kom drankere og prostituerede, fortæller han.

– Opfattelsen var, at hvis disse syndige mennesker kom til tro, kunne de frelses. Det var en gængs opfattelse, at troen på Jesus Kristus ville gøre dem til nyttige samfundsborgere. Det skete i troen på, at der gennem korshæren kunne bringes hjælp til de dybt sunkne, at de kunne reddes! På det tidspunkt dominerede korshærens pietistiske baggrund. Det er den radikale side af Jesu forkyndelse. Som korshæspræst i Århus oplevede Haldor Hald den konflikt, at det ikke virkede. I Kirkens Korshær ville man gerne hjælpe de mennesker, men forandringen udeblev. Det er den ene side af det, forklarer Lars Kruse.

Den anden side er det, han kalder den mere nøgterne side af Kirkens Korshær:

– Det er interessant, at i Haldor Halds første bog bruger han et sprog og en beskrivelse af brugerne af korshæren, hvor det er tydeligt at se, at der er en distance mellem ham og dem. I 'Kirken der forarger' har han udviklet et syn på mennesket, så alle mennesker er skrøbelige og nøgne. Det er vi alle sammen. Medarbejdere er i bund og grund ikke anderledes. Mit medmenneske har den samme skrøbelighed, som jeg har.

Samfundets krav om forandring

Lars Kruse henviser til Haldor Halds beskrivelse af mennesket på s. 49 i 'Kirken der forarger', som kirken ikke skal tale til, sådan som det tager sig ud i andres øjne, men "sådan ►

► som Guds ånd afslører det for dets egen samvittighed, forvisset om, at kun således ser det virkelige menneske ud, og at dette altid har brug for evangeliets ord. Det nøgne menneske er nemlig fattigt, hjælpeløst og skyldigt.”

– Det betyder, at jeg har den samme skrøbelighed som det menneske, jeg møder. Kirkens Korshær ville i sin tidlige begyndelse redde mennesker ud af bærmens, så de kunne blive til nyttige medborgere. Det er et problem for Haldor Hald. Så han laver en forskydning: ”Vi er alle fattige og nøgne.” Man skal ikke bruge evangeliet som løftestang til at gøre folk bedre. Men evangeliet taler trøst til os alle. Uanset hvordan vi klarer os borgerligt set, siger Lars Kruse.

Det har givet en anden selvforståelse for medarbejderne i Kirkens Korshær, mener han. Og han bemærker at ordet bærmens er et meget brugt ord hos Haldor Hald. Det betyder egentlig det bundfald, der smides ud efter at man har gæret og klaret en vin eller øl. Her bruges det usminket om samfundets udstødte.

– Korshærsteologi er et arbejdssyn. Det er en måde at se på det, man gør. Når man læser ’Kirken der forarger’, hjælper det mange diakoner og medarbejdere i korshæren til at arbejde uden et forandringskrav.

Lars Kruse mener, at samfundet i dag ironisk nok minder meget om det, korshæren stod for i 1914-1918.

– Vi vil hjælpe mennesker til at blive nyttige samfundsborgere. I meget socialt arbejde er der et krav om forandring, som skal føre til beskæftigelse. Men når det ikke lykkes, hvad skal vi så gøre ved bærmens? Er den så fortabt? Skal vi smide dem ud? Haldor Hald er nøglen til forståelsen af, at de mennesker, der udgør bærmens, kæmper mod deres nederlag. Vi minder jo meget om hinanden og er i bund og grund ens, om vi er præster, flygtninge eller ramt af misbrug. Haldor Hald siger: Guds kærlighed er også kærlighed til dig. Vores møde bliver lige, for vi er alle fattige og nøgne, vi har alle brug for Guds omsorg, siger han.

Den evangeliske helgen

I 1947 – 12 år før ’Kirken der forarger’ blev udgivet – lod daværende korshærspræst Tage Haffgaard ved Kirkens Korshærs årsmøde en beskrivelse af den katolske helgen munde ud i den betragtning, at den lutherske helgen nærmere må betegnes som drankeren, der ligger i grøftekanten: ”Den evangeliske helgen må være spritteren, der ligger i redestenen og alligevel har sine synders nådige forladelse.”

Det vakte en voldsom forargelse hos rigtig mange medarbejdere, og Tage Haffgaard har som korshærspræst selvfølgelig løbende udvekslet teologiske betragtninger med sin chef, Haldor Hald, så set i bakspejlet kan beskrivelsen af den evangeliske helgen virke som lidt af en prøveballon for de nye tanker i Kirkens Korshær.

– Det er med til at skærpe de tanker, der siden formes i ’Kirken der forarger’. Jeg synes, det er menneskesynet, der er det store her. Og det har han fundet hos Jesus. Det er hans evangeliske syn. Det er jo ikke originalt. Det er jo ikke glemst stof i kirken. Men det bliver forargeligt, fordi man som

et pænt borgerligt menneske let får et billede af Jesus som et velfriseret menneske i søde sandaler. Han kunne have boet i vores nabolag – hvilket imidlertid vil gøre ham til en tandløs person, som gerne vil hjælpe os til at leve godt. Og her er Haldor Hald god til at kigge på Jesus fra skrøbeligheden og de vinkler, vi ikke ser til daglig, siger Lars Kruse.

Et citat, Haldor Hald har brugt flittigt, er Lukas 15, 1: ”Alle toldere og syndere plejede at holde sig nær til ham.” Haldor Hald hefter sig på side 14 i ’Kirkens der forarger’ ved ordene ”alle” og ”plejede”:

”Det har altså ikke kun været nogle få, som havde fået den idé, at det var godt at være i Jesu nærhed, og det har ikke været noget, som skete blot nogle få gange. Man får det indtryk, at der omkring Jesus var en stor del af datidens bærmens, således at det var temmelig ubehageligt for ordentlige, respektable mennesker at nærme sig ham,” skriver Hald.

– Der har vi igen det, at det var ikke de pæne, men alle, siger Lars Kruse.

– Det er vel for at sige, at bag facaden er vi ens, når Haldor Hald bruger udtrykket ”bag facaden”. Det er også en vending, Luther bruger. Haldor Hald vil sige: På facaden ser vi hinanden an: Har du arbejde? Har du klaret dig godt? Har du fået en god familie? Det er jo moralismen, og med den kan borgerligheden dømme de andre! Evangeliet taler ind bag facaden. Det er et af de steder, hvor jeg som præst kan bruge det.

For det med facaden kender Lars Kruse fra sin præstegering. For nogle år siden sad han ved en succesrig direktørs sygeleje. På facaden havde han klaret sig rigtig godt i livet. Men han følte, at det hele var krakeleret for ham, at hans liv var mislykket.

– Her kan man bruge den skarpe skelnen mellem facaden og det, der ligger bag facaden. Så får man i høj grad øje på, at ’det kunne have været mig’. Det giver et andet syn på et menneske, når man kender dets svaghed. Både hos sig selv, og når man møder det hos andre.

Vanskeligt at gå i kirke

Da Haldor Hald blev korshærspræst i Århus, var rammen om forkyndelsen byarbejdets værested i Frederiksgade 16. Men da man i slutningen af 30-erne måtte lukke midlertidigt, spurgte en af brugerne: ”Kan du så ikke holde en gudstjeneste for os?” Haldor Hald svarede: ”Jo, kan I skaffe menigheden, skal jeg nok skaffe kirken.”

Gudstjenesten var hemmelig forstået på den måde, at den ikke blev offentligt annonceret. Der blev inviteret personligt på kaffebarer, hvor de arbejdsløse var, på havnen osv. Og der kom 500! Det blev til de hemmelige gudstjenester, som siden blev til korshærs gudstjenester, som stadig holdes en onsdag i hver måned i Sct. Pauls Kirke i Århus – og i andre kirker rundt i landet.

– Det gik op for ham, at hvis ikke man klarede sig og sit, var der mange sognebørn i Århus, som følte, at de ikke var fine nok til at gå i kirke. De hemmelige gudstjenester blev bare annonceret fra mund til mund. Det er tragisk, at når mange

ser på sig selv, synes de inderst inde ikke, at de er gode nok. Problemet bliver, når man ikke har overskud til at leve op til den standard, der er i samfundet, ikke har råd til det pæne tøj og alt det der, siger Lars Kruse.

Som sognepræst i forstæderne til København i dag er det faktisk noget, han godt kan bruge.

– København er i det hele taget præget af, at det er vanskeligt for mange at gå i kirke. Også for mennesker, der sidder godt i det økonomisk, er der en selvforståelse af ikke at være gode nok til at gå i kirke. Måske vi skal fokusere mere på at tage imod dem, der dømmes sig selv ude. Man kan have svært ved at få tid til at gå i kirke. Jeg ved fra dåbsamtaler, at mange gerne vil. Og hvis alle dem, der har lært sit fadervor, gik i kirke, ville vi ikke have plads til dem i kirken. Men der er en angst for at være forkert, tror jeg. Det er lige før, tro er det sidste tabu, vi har tilbage, siger Lars Kruse.

I det daglige arbejder han voldsomt meget med borgerskabets behov: bryllupper, dåb og konfirmation. I forbindelse med dåben møder han alle samfundslag, og han ser det også som sin opgave at forkynde lige stort om Guds generøsitet til alle. Det bliver lidt lettere af, at den autoritetstro, som har været forbundet med præstegerningen, næsten er helt forsvundet.

Sværere at forkynde det forargelige budskab

– Dermed har kirken fået lettere end tidligere ved at fungere, som den skulle. Men den har ikke fået lettere ved at forkynde det forargelige budskab, siger Lars Kruse.

– Man kan jo godt sige, at de flygtninge i Brorsons Kirke, de kan forarge nogen. Her kan jeg finde noget, hvor folk med deres moral dømmes andre folk ude, og kirken kan møde dem alligevel. Men i forhold til Brorson bliver forargelsen mere, at man gør noget, Pia Kjærsgaard ikke kan lide. Forargelse bliver en fordring mellem den evangeliske forkyndelse og politik, hvor det på Haldor Halds tid var forargelse mellem bedsteborgeren og den kirke, som hjælper de udsatte, bærmen, siger Lars Kruse.

Som han ser det, oplevede Haldor Hald, at kirken dengang havde let ved at være bedsteborgernes kirke.

– En kirke, der forarger, er en kirke, der også er sammen med alle dem, der ikke lykkedes. Og det skal gerne være en forargelse for forkyndelsens skyld. Og ikke for forargelsens skyld, siger han.

– Haldor Halds kirkesyn var, at kirken ikke har grænser. Der er ikke nogle, som er inde, og andre, som er ude. Men kirken defineres ved et centrum: Der, hvor Kristus er, der er kirken. Du kan have 100 Nobelpristagere, og de kan være nok så kloge. Men kirke er der først, når Kristus er der!

Lars Kruse fortæller, at efter 'Kirken der forarger' bliver Haldor Hald optaget af, at fremtidens diakoni kommer til at handle mindre om materiel nød og mere om sjælesorg. Han bliver stærkt præget af arbejdet med opbygningen af Sct. Nicolai Tjenesten fra 1957.

Om velfærdsstaten konstaterer Haldor Hald, at "statens barmhjertighed arrangeres efter en lineal." Diakonien er en

barmhjertighedsgerning, mens den offentlige hjælp er en afvejning af ret og pligt. I Korshærsbladet i 1958 skriver han, at "krævementaliteten gør mennesket ene blandt modstandere, skønt velfærdsstaten ønsker at gøre tryk blandt mennesker."

Desuden mener Lars Kruse, at Haldor Hald har set det som en fare ved velfærdsstaten, at den vil gøre mennesker til nyttige samfundsborgere.

– Det, finansminister og tidligere beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen får ud af sin stramme politik overfor folk uden for arbejdsmarkedet, er jo en bærm. Mennesker, der er faldet ned i bunden. Det er jo et frygteligt udtryk, en måde at afskære mennesker på. Sproget skaber jo meget. Det skaber de billeder, vi får inde i hovedet.

– En af Haldor Halds vigtige pointer i forståelsen af evangeliet er, at den kristne tro ikke er et system, som Jesus gik og prædikede. Tro er et nærvær. Haldor Hald siger om Jesus, at "han tændte lys". Det er for at få nogle andre ting frem end moraliseringen. Jesus stillede ikke krav, han tændte lys. Han bragte et håb ind i menneskers liv, et nærvær. Han var selv det liv, som var frelsen. Deri ligger nærværet, siger Lars Kruse.

Han tilføjer med henvisning til Johannes 4, 6, hvor Jesus siger: "Jeg er vejen og sandheden og livet; der kommer ingen til Faderen uden ved mig":

– Han har god hjemmel i Johannes evangeliets forståelse af ordet frelse. For danskerne flest er det at være frelst nok mest et moralsk begreb. For Haldor Hald er frelse altså et nærvær – en livskvalitet, hvis man vil bruge et moderne ord. En livskvalitet, der ikke er forbeholdt de få, men er for alle.

I afmagtens perspektiv

Haldor Hald placerede med Kirken der forarger diakonien centralt i folkekirken og de udstødte centralt i kristendommen, mener lektor i teologi Peter Lodberg

Folkekirken har adskilt det verdslige og det åndelige regimente ud fra den holdning, at gerninger ikke havde noget at gøre med gudstjeneste. Men med 'Kirken der forarger' placerer Haldor Hald diakonien i gudstjenesten, i det åndelige regimente, mener Peter Lodberg.

● Af Poul Struve Nielsen

Lektor i teologi ved Århus Universitet, Peter Lodberg, ser det som Haldor Halts store bedrift, at den daværende korshærshæf i 1959 med 'Kirken der forarger' forankrede diakonien helt centralt i den folkekirkelige virkelighed. Haldor Hald forankrer diakonien i kristendommens inderste: I troen på Kristus.

– Og det er der ingen kristne, der kan være uenige med ham i. Han får placeret Kirkens Korshær i nerven af den danske folkekirke. Det gør, at han appellerer bredt til mange forskellige grupper i folkekirken. Organisatorisk og strategisk har det været uhyre vigtigt for Kirkens Korshær som organisation. Han gør sig immun overfor dem, der siger, "diakoni må være for de særligt interesserede." Og han gør det på en måde, som appellerer til mange sider af folkekirken. Både tidehvervsfolk, indre mission og socialt optagede kan mødes i hans betoning af, at det er Kristus, der gør forskellen, siger Peter Lodberg, som finder det interessant, at Haldor Hald skriver meget lidt om næstekærlighed i 'Kirken der forarger'.

Haldor Hald bruger ikke begrebet, og man skal helt frem til siderne 82-85, før han i afsnittet "De fattiges gudstjeneste" bruger udtrykket "kærlighedens tjeneste for den lidende næste." Haldor Hald knytter talen om næstekærlighed til

den store domsscene i Matt 25, 40 og 45. Næstekærligheden udfoldes ud fra Jesu ord: "Hvad I har gjort mod én af mine mindste dér, har I gjort imod mig."

– I modsætning til megen forkyndelse i dag betoner Hald, at disse ord skal tages bogstaveligt, fordi det er i mødet med den lidende, at man møder Kristus. Den lidende kommer os ved, for det er Kristus selv, der i ham/hende kommer til os. Hald er meget konkret, når han betoner, at vil vi have med Kristus at gøre, går vejen om ad at have med den lidende at gøre. Midt i den foreliggende virkelighed udfordrer evangeliet til konkret handling, siger Peter Lodberg.

Diakoni er ånd

Dernæst griber Hald fat i fortællingen om den barmhjertige samaritan i Lukas 10, 30-37: "Hvem er så min næste?" spørger Hald med den lovkyndiges ord.

– Pointen i Halts tolkning af fortællingen er, at det bestemmer man ikke selv, men det bestemmer den lidende, siger Peter Lodberg, som påpeger, at hvis man ser på nutidig diakoni, har man altid brugt både Mathæus 25 og Lukas 10.

– Koblingen for de to tekster har i hvert fald dannet skole for nutidig beskæftigelse med diakoni. Men det, jeg synes, er spændende, er, at bogen placerer diakonien i en gudstjeneste sammenhæng. Dermed tages en gammel luthersk tanke op, som vi har glemt: At diakonien er forankret i det åndelige regimente. Det vil sige i det, der hører Gud til, Guds tjeneste, siger Peter Lodberg.

Han mener, at vi i folkekirken netop har adskilt det verdslige og det åndelige regimente ud fra den holdning, at gerninger ikke havde noget at gøre med gudstjeneste, det åndelige regimente, men kun det verdslige.

– I store dele af efterkrigstiden har vi argumenteret, som om diakonien ikke centralt hørte hjemme i folkekirken. Det diakonale blev til statslig omsorgstjeneste. Det vil sige, at staten – og ikke kirken – tager sig af det, siger han.

Med en nutidig viden om den velfærdsstat, der voksede frem i årene efter, at Haldor Hald udgav 'Kirken der forarger', er det svært ikke at spørge bagklogt, om omsorgshandlinger overhovedet er berettigede til betegnelsen diakoni, hvis det er staten og ikke kirken, der handler. Peter Lodberg understreger, at det spørgsmål svarer Haldor Hald ikke på.

– Men tænker vi tanken til ende, er der en anden tanke i det lutherske, som giver svar på spørgsmålet: Omsorgen for den svage er også en opgave, vi skal tage os af i det verdslige, når den enkelte udøver sin profession som læge, sygeplejerske og socialarbejder. Luther havde også den forestilling, at vi skulle udøve næstekærlighed i det verds-

lige, og det skulle vi gøre ved at være gode til vores profession, så han opererer ikke med så hård en adskillelse mellem det verdslige og det åndelige, som vi er kommet til at gøre i vores kirkelige samtid og nutid.

Uden at nogen kan vide, hvad Haldor Hald ville have svaret på det spørgsmål, gætter Peter Lodberg på, at han ville sige, at nok er de samfundsmæssige omstændigheder ændret fra tidligere, men det betyder ikke, at kirken skal opgive omsorgen for de svageste. Til syvende og sidst handler det om: hvad kræver Kristus af os.

Rollerne byttes om

På s. 84 i 'Kirken der forarger' skriver Haldor Hald om det lidende menneske:

"Har han brug for mig, er jeg hans næste. Rollerne byttes om, det er ikke mig, som er herren, der kan bestemme, om jeg har lyst til at hjælpe eller ej. Jeg er pligtig til at tjene ham, der i den givne situation står foran mig. Jeg er blevet tjeneren, som får en opgave tildelt."

– Magtforholdet bliver vendt om. Magten til at gøre én til næste ligger hos den svage. Det er en betoning af, at det er svagheden og udsathed, som bestemmer, hvad der er højhed. Hvad der er fornemt. Styrken ligger i svagheden, i afmægtigheden, siger Peter Lodberg.

Med henvisning til en anden sætning fra side 84, "Troen flytter et menneskes centrum fra det selv til Kristus" understreger han, at Haldor Hald har en meget stærk kristologi.

– Gud vælger at bruge sin styrke til at gøre sig svag med det lidende menneske i Kristus. Gud vælger at bruge sin magt til at vælge afmagten. Der sker en omfordeling af magten, af perspektivet. Nu skal man pludselig se på verden med afmagtens perspektiv, og ikke ud fra, hvad der er magt, forklarer Peter Lodberg.

Haldor Hald leverer i 'Kirken der forarger' en lammende kritik af udviklingsoptimismen. På s. 50 i bogen skriver han, at den var i stand til at betage med religiøs magt, og hvor aktuel bogen er den dag i dag understreges med Halds beskrivelse af udviklingsoptimismens virkemidler:

"Således erstattes tro med en regnestok og religion med moral."

– Udviklingsoptimismen var meget fremme i 1950'erne og 60'erne. Hvis man bare overførte teknologi og penge fra den rige verden til den fattige verden, så skulle det nok gå. Den holdt ikke. Teknologien kan ikke bare overføres fra den stærke til den svage. Det er ikke de stærkeste, rigeste og dygtigste, der ved, hvad der skal til. For de glemmer at se verden ud fra den svages perspektiver. Hvorfor ikke spørge de fattige, hvad de har brug for? De betragter den svage som et objekt, og ikke som et subjekt i deres egen historie, siger Peter Lodberg, som har en særlig erfaring med overførsler fra rige til fattige fra sin tid som generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp.

– Det betyder, at man ikke tager det enkelte menneske alvorligt som et menneske, der kan finde en vej frem i livet, og det betyder så igen, at perspektivet påvirker, og hvad der

er brug for, det kommer fra den svage. Det kommer fra det medmenneske, der ser verden ud fra afmagtens perspektiv, forklarer han.

– Haldor Hald udviser dyb respekt for, at den svage er et fuldgyldigt menneske, der mere end nogen anden ved, hvad vedkommende har brug for at vide. For ham er det et opgør med ethvert tilløb til bedrevidende holdninger på de andres/de svages vegne.

Det kan man læse enten som en kynisk betragtning: "det går aldrig væk". Eller som en opfordring til at forholde sig konstruktivt og kreativt til fattigdommen.

De fattige har vi altid

Peter Lodberg henviser til Markus 14, hvor Jesus bliver salvet som konge af kvinden med olien. Nogle påpeger, at "denne olie kunne jo være solgt for over tre hundrede denarer og givet til de fattige." Men Jesus siger: "De fattige har I jo altid hos jer, og når I vil, kan I gøre godt mod dem; men mig har I ikke altid."

– Man skal kende sin besøgstid og gøre det, som er rigtigt i nuet. Hun kendte sin besøgstid. Det kan ses som en opfordring til de rige om at kende deres besøgstid i forhold til de fattige og gøre noget ved det med fattigdommen, gøre sig til næste for de fattige.

Peter Lodberg mener, at en politiker som præsten Søren Krarup har brugt netop udsagnet om, at "de fattige har I jo altid hos jer" som udgangspunkt for en kynisk betragtning.

– Han får det til, at det ingen mening giver at hjælpe de fattige, for de vil altid være der. Men for Haldor Hald giver det mening, for den fattige for ham er det enkelte menneske. Det er det menneske, man møder, og som gør én til næste.

Haldor Hald skriver på s. 83 i 'Kirken der forarger':
"Den lidende næste, enten han er sympatisk eller usympatisk, enten han er elsket eller forhadet, enten hans nød er selvforskyldt eller uforskyldt, får ved disse ord Jesu ansigtstræk."

Her mener Peter Lodberg, at i modsætning til Haldor Hald, så tager Søren Krarup ikke konsekvensen af, hvad dette betyder.

– Da bruger Krarup alle undskyldninger i debatten til ikke at gøre den muslimske næste eller irakerne i Brorson til sin næste. Han skyder hele tiden nogle krav ind, så han undgår at blive næste for muslimen eller flygtningen.

For Peter Lodberg er det spændende at få tingene til at hænge sammen.

– Et solidt teologisk udgangspunkt. Sociale kulturelle forhold. Alt det hører til et menneskeliv.

– Ofte ses kristendom som en tilbagetrækkende strategi til et særligt helligt, særligt neutralt område. Men tværtimod åbner kirken og teologien for hele tilværelsen. Det siger Haldor Hald tydeligt på s. 84 med ordene "Så kan hjælpens art ikke begrænses til for eksempel åndelig hjælp." Der er ikke noget, som er særligt fromt eller verdsligt. Han beskriver den mulige hjælp med ordene "penge, tøj, mad, pleje, besøg eller måske en prædiken." Det hele er i spil. Der er ikke noget sted, man kan trække sig tilbage.

► Peter Lodberg hefter sig også ved, at Haldor Hald på side 86 i 'Kirken der forarger' har den pointe, at både for samfundets skyld og for menneskets skyld, må kirken omfatte hele menneskelivet.

– Det er måske øjeblikkets mest påfaldende teologiske krav. Han har en anden kristologi. Kristus er en, der vandrer med og lider med os. Det er Kristus, der bliver lige som den uværdige, det er ikke den uværdige, der skal blive lige som Kristus. Forargelsen ligger i opgøret med den bedsteborgerlige kirke, hvor man skal yde noget moralsk og særligt, før man opnår frelse.

Kirken kan også forarge i dag

I forbindelse med Haldor Halds tilknytning til den dialektiske teologi, tidehvervsteologien, kommer Peter Lodberg igen ind på Søren Krarup.

– Er der noget, der har adskilt politik og teologi er det Tidehverv. Krarup udskiller teologien og materialismen, og han siger, der er en direkte linje fra kristendommen til den danske nationalitet, som ikke levner plads til kulturel mangfoldighed. Han har opgivet tidehvervsteologiens kradsbørstighed og den ferskhed, der ligger i at sige, at Kristus er en modsigelse til alle tilløb til fromhed og veldædighed. For den slags afslører Kristus som hykleri. Men Søren Krarup falder

for alle vores tilløb til at ville stille sig bedre an, end man er, fordi han selv er blevet en del af magten. Selv om han tror på, at kristendommen er til for at afsløre ens eget hykleri og de andres hykleri, siger Peter Lodberg.

Han mener stadig, at der er behov for en kirke, som forarger. Og han mener også, at kirkens stadig kan forarge.

– Når kirken handler, når ting bliver synlige, når ord bliver til handling, forarger de. Når kirken lægger ord/rum til de forkerte, så forarger den. Haldor Hald taler om, at lige meget, hvem du er, lige meget, hvordan du er havnet i den situation, du er i, så har vi plads i kirken. Det er en forargelig tanke.

Han henviser til en mur, som Folkekirkens Nødhjælp byggede på Roskilde Festival samtidig med, at Israel byggede en mur tværs gennem de besatte palæstinensiske områder.

– Det var for mig et eksempel på, at når man gør en politisk problemstilling konkret ved at anskueliggøre, hvad det betyder at bygge en otte meter høj mur for de mennesker, der mister deres indtægt, fordi muren spærrer dem vejen til at dyrke deres jord, så bryder Helvede løs. Så har alle avisledere en mening om det. Så begynder de politiske partier at røre på sig. Så kan man forholde sig til problemstillingen. Så når kirken handler konkret, vækker det til debat – eller som Haldor Hald sagde: Til forargelse. Fordi kirken er forpligtet på at tage den svages parti.

En udfordring til fornyet refleksion og stillingtagen

Forstander Jens Maibom Pedersen fortæller, hvorfor "Kirken der forarger" efter 50 år stadig er en vigtig del af pensum på Diakonhøjskolen i Århus

● Af Jens Maibom Pedersen

Som undervisningsinstitution er det vigtigt at følge med tiden og nøje overveje, hvordan undervisningen kan svare på dens mange krav og udfordringer. I undervisningslokalet må man til stadighed inddrage de sidste nye indsigter, forholde sig til de aktuelle problemstillinger og læse den sidste nye litteratur. Sådan er det naturligvis også på Diakonhøjskolen. Vil man uddanne diakoner til at være i verden her og nu, må man selvfølgelig også inddrage verden her og nu i undervisningen. Det kan måske derfor synes mærkeligt, at en af de mere populære bøger i undervisningslokalet i år runder 50 år – men sådan er det altså! Bogen hedder "Kirken der forarger" og er skrevet af Haldor Hald, korshærens tidligere og mangeårige chef.

Bogen er på ca. 90 små sider og hurtigt læst – men til gengæld bliver dens anliggende hængende ved og udfordrer til fornyet refleksion og stillingtagen.

Hvordan løser kirken sin opgave i dag?

"Det er med evangeliet som med solens skin. Det virker ikke ens, når det rammer en nydelig og velfriseret græsplæne og en mudderpøl" skriver Haldor Hald og fastslår, at det glædelige budskab ikke rammer os mennesker på samme måde. Evangeliet er ikke et vidundermiddel til forbedring af menneskers liv, men det er et godt budskab til syndere og alle, der slås for livsmod og tilværelse. Som moderne menneske, der til hudløshed har fået tudet ørene fulde med tidens refræn om, hvordan man som sin egen lykkes smed også skal have ansvar for egen læring, er det en befrielse at læse Haldor Hald. Her nedskrives evangeliet nemlig ikke til de herlighedsteologiske og "jeg har mit på det tørre" udsagn, der sætter skel mellem dem og os, mellem de rettroende og de tvivlende, mellem de rige og de fattige, mellem de velfungerende og de elendige. For evangeliet er en hjælp, en udfrielse, en frelse som kommer fra oven og er uafhængig, af

Tirsdag den 1. december stiller Diakonhøjskolen i samarbejde med Kirkens Korshær skarpt på "Kirken der forarger". Her skriver forstander Jens Maibom Pedersen om bogen: Troen skal leve midt i verden og er beregnet til at tage livtag med virkeligheden. Hverken mere eller mindre!

den som hører. Derfor er det heller ikke lige meget, hvordan kirken er kirke, og kun dér, hvor den evner at bringe evangeliets ord ud til dem af os, der hverken magter livet eller os selv, er kirken kirke. Det kan godt være, at Haldor Hald formulerede sig for 50 år siden, men han giver anledning til fornyet diskussion. Hvordan løser kirken sin opgave i dag? Sikrer den – eller står den måske i vejen for – at evangeliet når helt ud i de fjerneste kroge med godt nyt til alle?

Hvad svarer vi, når der bankes på?

Og når den diskussion så er taget, og bølgerne har lagt sig i klasselokalet, kan man jo passende fortsætte og præsentere de studerende for Haldor Halts definition af tro: "Tro betyder at være indenfor Guds høre- og handlevidde... Tro er ikke en tilstand men et liv, en vekselvirkning mellem Kristus og den troende". Sådan taler "den gamle mand" befriende let, fri for tidens leflen for indadvendt religiøsitet og tidehversk misforståelse om, at evangeliets budskab og denne verdens politiske forhold ikke har med hinanden at gøre. Troen skal leve midt i verden og er beregnet til at tage livtag med virkeligheden. Hverken mere eller mindre!

Der er naturligvis ikke tale om en hvilken som helst tro. Troen har Kristus i centrum. Ham for hvem det som fortegn i tilværelsen var vigtigere "at være" end "at have".

Og hvad vil det så sige her og nu? Hvad skal den troende svare, når den fattige eller østeuropæeren banker på

i herberget? Hvad skal vi sige til flygtningene på gaden og i kirken?

Det er ikke sikkert, at man sådan lige med det første bliver helt færdig med den diskussion, men det gør heller ikke noget. For i morgen er der jo atter en dag – og den bliver ikke så lidt bedre af endnu engang at lade sig udfordre af Haldor Halts bog. Og skulle man blive færdig med diskussionen, kan man passende tage fat på et af de andre temaer i bogen: Menigheden som bedende fællesskab; Kristendom og moralisme; Den lille mands tro; osv.

På Diakonhøjskolen har vi bogen i classesæt. Den lugter, som indbundne biblioteksøger gør, gammel og hengemt. Men når den bliver åbnet og læst, udfordrer den på ny. Til eftertanke og diskussion.

Seminar og udgivelse

Denne eftertanke og diskussion vil vi gerne, i samarbejde med Kirkens Korshær, fortsætte tirsdag d. 1. december på Diakonhøjskolen i forbindelse med en temadag om "Kirken der forarger". Folketingspolitikere, kirke-, korshærsfolk og undervisere vil stille skarpt på bogen og udfordre sig selv og hinanden ved at stille spørgsmålet: Hvad er der i dag, 50 år efter at bogen udkom, at sige til "Kirken der forarger".

De enkelte oplæg vil blive samlet i en lille udgivelse i anledningen af "den runde fødselsdag" – til brug for kommende undervisning og diskussioner i klasseværelset.

Jens Maibom Pedersen er forstander på Diakonhøjskolen

Korshærsteologien sett fra Norge

Man kan likevel tale om en egen ”Korshærsteologi” fordi Kirkens Korshær på en særegen måte spisser Kirkens lære, skriver Olav Hindahl, Diakonhjemmets høyskole, Oslo.

● Af Olav Hindahl

Det diakonale feltet, med organisasjoner og virksomheter er forskjellig i Danmark og Norge, og Kirkens Korshær ser også ganske annerledes ut enn sin søsterorganisasjon i Norge; Kirkens Bymisjon. Noe av forklaringen på dette er organisasjonenes ulike teologiske fokus og verdimeslige ståsted, og særlig klart kommer dette til uttrykk i de ulike valg Korshæren og Bymisjonen (daværende Oslo Indremisjon) gjorde i 1950-årene. For Korshærens del er dette begrunnet erfaringsmessig og teologisk på en pregnant måte i ”Kirken der forarger”, hvor Kirkens Korshærs daværende chef, Haldor Hald, sammenfattat „Korshærsteologien“.

Nå hadde ikke Kirkens Korshær, verken i 1950-årene eller i dag, noen annen lære eller teologi enn den danske Kirke for øvrig, snarere tvert i mot – Korshæren var og er godt befestet midt i den danske evangelisk lutherske tradisjon. Hvorfor kan man da likevel tale om en egen ”Korshærsteologi”? Jo fordi Kirkens Korshær på en særegen måte spisser Kirkens lære – og fortsatt etter mer enn 50 år – er nesten skremmende aktuell. Skjønt skriftet er forfattet for mer enn et halvt århundrede siden, er det knapt utgitt noen enklere tydeligere og bedre formulert sammenfatning av grunnlaget for Korshærens – og Kirkens – diakonale oppdrag for mennesker med psykiske lidelser og stort ruskonsum – etter dette. Det er derfor meget gode grunner til igjen å se nærmere på Haldor Halds lille bok – og forutsetningene for denne.

Et oppdrag for den kristne nestekjærlighet

”Der er nogle som ikke kan magter livet, flere end man tror, og flere vil komme, jo mer indviklet vort samfund bliver, erhvermæssigt og socialt” skriver Hald innledningsvis. Dette var erfaringen man hadde i Korshæren den gang, og en meget presis sosiologisk profeti om den senere tids samfunnsutvikling. De mennesker Korshæren møtte i Halds tid, likesom dem de møter i dag, var og er mennesker med psykiske lidelser og et betydelig bruk av ulike rusmidler, fra alkohol, forskjellige typer tabletter til heroin. I møtet med disse mennesker – med sine misbruksproblemer – virker det umiddelbart som et riktig og fornuftig mål å behandle, eller ”genreise” dem til sosial og menneskelig verdighet. At dette også gir samfunnsøkonomisk gevinst er ubetvilelig, for hver rusmisbruker som ligger det offentlige til byrde som

sosialklient og så forandrer seg til en nyttig arbeidsom borger – gir det besparelser for Sosialministeriet og ekstra skatteinntekter for staten. At gjenreisningsarbeidet også er en del av Kirkens diakonale oppdrag slår Hald fast. Å hjelpe et menneske uten noe fast bosted, med stigende opplevelse av skam og stadig svakere helbred til et sosialt fungerende liv er sikkert et oppdrag for den kristne nestekjærlighet.

Men; så er det i virkeligheten slik at svært mange mennesker med psykiske lidelser og høyt ruskonsum ikke enkelt lar seg gjenreise til nyttige samfunnsborgere. Tilbakefallsprosenten etter behandlingsopphold er meget høy, og rimeligvis høyere jo større del av livet misbruket har pågått.

På denne tiden, i 1950-årene, reflekterte også Bymisjonen (daværende Oslo Indremisjon) i Oslo over de samme erfaringer med de mennesker de møtte i sitt arbeide. Deres refleksjoner konkluderte med igangsetting av nye pionerprosjekt. Moderne behandlingsvirksomheter for rusmisbrukere med ansettelse av moderne profesjonsutdannede; psykologer, sosialarbeidere og leger med spesialkompetanse i rus og psykiatri. Bymisjonen i Oslo kunne så etter få år tilby noe av det mest moderne behandlingsopplegget i Europa. Av praktiske grunner er det rimelig at de som var best egnet for behandling fikk prioritet; de klienter som ikke hadde for lang fartstid med rus og ikke for tunge psykiske lidelser.

Også i Danmark fantes det tilbud om behandling (om enn mer pedagogisk orientert enn i Bymisjonen) for dem som kunne nyttegjøre seg dette, blant annet Kofoeds skole i København, som var og er et godt eksempel på kristelig fundert sosialt arbeide for å gjenreise mennesker.

Den store gruppen mennesker som ikke lar seg behandle

Men i Kirkens Korshær valgte man ikke å utvikle nye moderne behandlingsformer, verken pedagogisk ellers sosialt, heller ikke valgte man å ansette flere profesjonelle medarbeidere, men fokuserte i stedet på den store gruppen mennesker – som ikke lar seg behandle av flinke profesjonelle helse og sosialarbeidere. Hadde Kirken og det diakonale arbeidet også noe å si til dem?

JA er svaret på dette spørsmålet, og om dette handler ”Kirken der forarger”. Kirkens hovedbudskap er Guds ubetingede nåde – den har ingen av oss fortjent – uansett hvor pen og vellykket vår fasade måtte fremstå. Evangeliet er ikke noe instrument til å gjenreise mennesker. Vår Herre Jesus Kristus

kom til toldere, skøgere, syndere og andre uverdige – med sitt evangelium og sitt frelsende felleskap. Jesus kom ikke med tilbudet til syndige mennesker om moralsk forbedring men med løfte om syndernes forlatelse og håpet om oppstandelse fra de døde.

De åpenbare syndere og tollere holdt seg nært til Jesus mens fariseere og skriftkloke ble forarget fordi deres moralske kvaliteter for Gud slett ingen uttelling gav. Jesu forkynnelsen av Guds lov er en ekstrem skjerping av de 10 bud, fra Det gamle testamentet. Guds lov har ikke borgerlig anstendighet eller moralsk fortrefelighet som mål, men Guds fullkommenhet som. Derfor står alle mennesker på samme grunn og kommer alle til kort overfor Guds krav. Forkynnere som skiller ut og prioriterer enkelte livsområder med overkommelige moralske forbedringer, de opererer med et hjemmelaget budskap, ikke Kristi evangelium.

Den kristne tro er, i følge Hald, ikke hjemmehørende i den naturlige menneskelige sammenheng – den kommer til oss ovenifra og vil alltid bryte med den tenkning vi selv kan lage. Troen på at Kirkens oppgave er å forbedre mennesker moralsk fører lett med seg skillet mellom de bedre og mindre gode mennesker. Det gir en kirkelig inndeling i dem innenfor og dem utenfor. Hald griper tilbake til tre nøkkelord i trosbekjennelse; Mennesket er skapt, faldet og forløst – ved Jesus Kristus.

Kristen fundert kritikk av moralisme

En kristen fundert kritikk av moralisme kan begrunnes på flere måter. Halds utgangspunkt ble en radikal syndsforståelse, og derved en kraftfull avvisning av det indremisjonske, og på den tiden også KFUMs ”skille”, mellom de riktige omvendte og de andre. Et skille mellom dem som befinner seg innenfor skaren av de troende, de som nok teoretisk er syndere – men som i sin livsførsel viser seg som riktig omvendte og moralsk bedre mennesker enn de utenfor – de som nok kan være medlemmer av Kirken – men som i sin livsførsel er ”store” syndere – ja kan hende både drankere og tyver.

Hald fremhever Paulus brev til Romerne, hvor synden heves over de konkrete handlinger – synden er et fellespreg for alle mennesker, det er et levevilkår for mennesker likeså vel som det å være dødelig. Viljen til å være uten Gud, ja menneskets vilje til å være sin egen Gud er noe som omfatter alle mennesker. Moralismen, skriver Hald, hefter seg ved syndens utslag og glemmer jordbunden de konkrete handlinger springer ut av – ja ikke bare handlinger, men også tanker og ønsker. Moralismen ser på handlinger, og er ukristelig – for den reduserer Guds krav til borgerlige konvensjoner. De borgerlig vellykkede trenger dette ikke – de trøster seg ved å sammenlikne seg med de uheldige store syndere, og de ”kasserede” hører ikke noe annet enn de vellykkedes dom.

Den åpne og inkluderende Kirke og den inkluderende diakoni er Halds svar. Forkynn Guds nåde og kjærlighet til dem der har falt utenfor det borgerlige livs standarder og hjelp dem med det de trenger uten noe krav om at de skal

forandre seg. Intet imot at andre vil gjenreise og behandle, men det er bare ikke Korshærens oppgave.

Hvordan kom så Hald til dette? Det ene er som nevnt de praktiske erfaringer han gjorde i møtet med mennesker, og som han selv summer opp og reflekterer rundt i ”Brudte skæbner. Glimt fra Korshærens Arbidsmark” etter vel tre år som korshærsprest i Århus 1941. Det som fører til sosiale problemer på individnivå er snarere sosiale strukturer og psykologiske faktorer enn dårlig vilje. Altså faktorer den enkelte selv ikke er herre over.

Forkynnelsen minner om Tidehverv og Kirkegaard

Den andre veien til Korshærs-teologien er teologisk og kirkelig. Hald som selv var vokst opp med omvendelsesforkynnelse, både som ung og senere som voksen i Korshæren og i møtet med Oxford-vekkelsen som kom til å prege organisasjonen sterkt i tiden før Hald ble chef. Halds kritikk av sentimentalitet og følelseladet forkynnelse til omvendelse minner om den kritikk som ble fremført i tidsskriftet *Tidehverv* av blant Kristoffer Olesen Larsen. Det samme gjelder for Halds kritikk av moralismen og idealismen og den misforståtte forveksling av kristelig liv med pene borgerlige konvensjoner.

Nå må Olesens Larsens Tidehverv i 1930, 40 og 50årene ikke forveksles med dagens tidsskrift og politiske bevegelse med samme navn. Datidens Tidehverv var inspirert av de tyske teologer Karl Barth og Rudolf Bultmann. Skillet mellom de ”pene” mennesker eller de omvendte på den ene side og de ”skitne” eller ikke riktige omvendte på den annen side var kristelig sett absurd. Det eneste skillet som finnes er mellom Gud og mennesker – og menneskene er alle i samme båt uansett deres egen livsførsel eller kristelighet. Men så er jo heller ikke dette en ny posisjon, Olesen Larsen og hans venner hadde lest Søren Kierkegaard. Man behøver ikke lete lenge før man finner flere av Haldor Halds hovedtanker fra ”Kirken der forarger” i Olesen Larsens artikler fra 30- og 40-årene, men tilsvarende gjelder også for Kierkegaards skrifter. Hos Søren Kierkegaard finnes jo allerede kritikken av den forkynnelse og kirketenkning som forveksler den anstendige borgerlige livsførsel med den rette kristelige levemåte. ”Forarge” skulle Kirkens budskap.

Er ”Kirken der forarger” fortsatt Korshærens teologi? Svaret er ja, grunnlaget står i Haldor Halds bok fra et halvt århundrede tilbake. Men – sett utenifra – er der ingen tvil om at Bjarne Lenau Henriksen, dagens chef i Korshæren har videreutviklet denne (men det får bli tema for en senere artikkel).

Olav Hindahl er mag.art. og arbejder på Diakonhjemmets høgskole, Oslo.

Forfatteren er bekendt med, at Kirkens Korshærs Udviklings- og behandlingscenter (KKUC) utvikler og anvender moderne behandlingsformer for stofmisbrugere, både pædagogisk og sosialt. Men han har fokusert på hovedvægten i korshærsarbeidet, som er at møde det utsatte menneske uten krav om forandring.

Kampen for menneskelivet

Haldor Halts teologi rettede sig mod Folkekirken. I dag tilføjer Kirkens Korshær kampen for menneskelivet i samfundet som ny dimension, siger korshærschef Bjarne Lenau Henriksen

● Af Poul Struve Nielsen

Bjarne Lenau Henriksen begyndte i Kirkens Korshær i 1968, samme år som Haldor Hald døde. Så den nuværende korshærschef har aldrig mødt forgængerens, som skrev 'Kirken der forarger.'

– Men han er meget levende i min tankeverden, fortæller Bjarne Lenau Henriksen.

– Haldor Halts teologi har bredt sig som en subkulturel guerillabevægelse over hele korshæren og præget både vores teologiske og menneskelige eftertanke – og også vores socialpolitiske eftertanke, siger han.

Korshærschefen understreger, at 'Kirken der forarger' jo er en teologisk bog. Og som sådan fylder den stadig meget i korshæren, og at det, selv om mange korshærsfolk i dag måske knapt har opdaget det, stadig er Haldor Halts måde, som troen udtrykkes på i Kirkens Korshær.

– Jeg husker fra første gang, jeg læste 'Kirken der forarger',

at det gik utroligt hurtigt. Både fordi den er så spændende, så væsentligt, men også fordi Haldor Hald havde en evne til at udtrykke sig meget ligetil. Godt nok er det en teologisk bog, men der er for eksempel ingen fremmedord, og der er ingen svære sætninger, så på den måde er bogen både folkekirkelig, men også meget folkelig.

Som Peter Lodberg hefter Bjarne Lenau Henriksen sig ved, at ordet næstekærlighed ikke findes i bogen. Det er det kristologiske, Kristi frelsergerning, der gør, at alle mennesker er i samme situation.

Troen og tyngdepunktet

Han bruger som eksempel s. 31 i bogen, hvor Haldor Hald skriver:

”Tro flytter tyngdepunktet fra et menneskes egne kræfter og egen kvalitet og præstation, og lægger det over i Gud.”

– Den lille korte meget enkle sætning er jo så grundlæggende, og den fortæller, at frelsen ikke er afhængig af men-

I dag er vores teologi kritisk overfor samfundet, for det er også her, vi skal kæmpe for menneskelivet, siger korshærschef Bjarne Lenau Henriksen. Her ses han ved en konference om fattigdom, som Kirkens Korshær holdt på Christiansborg.

nesker, men af Gud. For mig vil det sige, at når jeg ser, hvad der sker i min samtid, så kan jeg med baggrund i Haldor Hald udtrykke, at der findes ingen – hverken en kristelig eller social – præstationspædagogik. Kort sagt: At mennesket er accepteret af Gud, sådan som det er her og nu. Det skal ikke forandre sig eller præstere sig frem til en gudvelbehagelig situation. For mennesket befinder sig allerede i den gudvelbehagelige situation, det er altså accepteret af gud, siger Bjarne Lenau Henriksen.

Han tilføjer, at det samme gælder hele Kirkens Korshærs sociale tilgang til samværet med de mennesker, der kommer i korshæren.

– Man bliver ikke et bedre menneske af at få det bedre. Man bliver ikke et rigere menneske af at have rigdom. Den hjemløse, psykotiske stofmisbruger har en uudslettelig værdi, som ikke øges ved, at han kommer ud af sin hjemløshed, sit misbrug og sin psykose. Det er ikke det samme, som at man ikke skal hjælpe folk ud af hjemløshed, misbrug og psykiske sygdomme. Det skal man. Men selv om hjælpen virker, og mennesker får det bedre, så bliver dette menneske hverken mere kristeligt eller mere værdifuldt, siger Bjarne Lenau Henriksen.

Han uddyber med at fortælle, at i denne tro på Kristus som alles ubetingede frelser fastholdes det menneskesyn, som ligger i skabelsen.

– Det ligger i, at Gud har skabt mennesket, og i Kristus har han frelst det, og han står ved sin skabning. Det vil sige, at det kristne menneskesyn, som har sin rod i skabelsen og forløsningen, er den allerbedste beskyttelse for det sårbare og skrøbelige menneskeliv, fordi den synd, der ligger mellem skabelsen og genløsningen, den synd har Gud overkommet, den har han udslettet, den har han smidt væk. Så det er i Kristus, vi møder forsoning og forløsning, det er i Kristi frelsergerning, at alle mennesker er lige, siger han.

Ikke for særligt udvalgte

Bjarne Lenau Henriksen finder det i praksis anvendeligt, at Haldor Hald er meget jordnær.

– Man kan sige det med Paulus' ord: ”Min nåde er dig nok!” Derfor falder Halds teologi vel også naturligt for Kirkens Korshær. Det var Haldor Hald, der tog initiativet til den første korshærsgudstjeneste. Det er derfor, vi stadig holder gudstjenester for aktive sprittere og narkomaner. Vi er alle toldere og syndere. Derfor holder vi gudstjenester for dem, der ellers ikke kan føle sig hjemme i den danske folkekirke.

For korshærschefen er det en vigtig pointe, at hvert enkelt menneskes tro er den lille mands tro.

– Haldor Hald vil holde fast på almenheden. Kristentroen er ikke forbeholdt de særligt udvalgte. Det er en almen tro. Der skal ikke en særlig kvalitet eller evne til for at tro. Man kunne også sige, at hans bog handler om det kvæstede menneskes tro, siger Bjarne Lenau Henriksen.

Han henviser til årsmødet i 1947, som Lars Kruse også har brugt som eksempel, hvor Korshærspæst Tage Haffgaard taler om den evangeliske helgen, som så må være spritteren,

der ligger i rendestenen med sin flaske og siger: ”Gud vær mig synder nådig”.

– Det kvæstede menneskes tro er hver mands tro. Den rige mand kunne ligeså godt sidde i sin direktørstol med al sin rigdom og sige ”Gud vær mig synder nådig”. Erkendelsen af Guds nåde kommer for alvor til udtryk, når man kommer i perioder af sit liv, hvor ens liv er temmelig kvæstet.

Bjarne Lenau Henriksen nævner, at Haldor Halds bog blev det endelige opgør med den teologi, der i 1920'erne og 1930'erne havde en tendens til at trække Kirkens Korshær i en sværmerisk åndelig retning, der ikke lå langt fra pinsemision.

Alle muligheder åbne

– Men Haldor Halds bog er et opgør med enhver form for fremgangs- og herlighedsteologi, som påstår at den kan dokumentere Guds nærvær ved menneskets fremgang og succes. Mennesket bliver aldrig fuldkommet. Når jeg siger, vi skal stræbe efter – ikke at blive fuldkomne, men efter det evige liv i kærlighed – så er spørgsmålet bare, om man kan evidensbasere livet i kærlighed.

Her må Bjarne Lenau Henriksen ty til K.E. Løgstrup.

– Løgstrup siger, at den etiske fordring er radikal, men samtidig er den også tavs. Den ligger der også forud for alt andet. Den ligger i livet, den ligger forud for livet, og vi kan aldrig vide, hvor langt vi er nået. I modsætning til den moderne management teori skal vi altså forsøge at realisere noget, som vi aldrig ved, om vi får realiseret. Vi kan aldrig overfor os selv, overfor hinanden eller overfor Gud komme med en evidensbaseret dokumentation for vores tro og vores næstekærlighed, mener korshærschefen.

– Nogen ville så sige, at det var meningsløst at prøve at realisere noget, man ikke ved, om man får realiseret. Men man kan også vende det om og sige, at det her stadig stiller alle muligheder åbne, tilføjer han.

Men en ting er de teologiske overvejelser. Som Haldor Hald er Bjarne Lenau Henriksen først og fremmest praktiker. Selv om de begge har skrevet en del, har de to korshærschefer først og fremmest fødderne solidt plantet i den diakonale virkelighed blandt de udsatte i samfundet. Så hvad er i praksis konsekvensen af Haldor Halds teologi, som den udlægges i ’Kirken der forarger’, for nutidens diakonale arbejde?

– Haldor Halds kristologi og hans nadversakramentale udgangspunkt betyder, at vi godt tør stille os ud i det uvisse, det ukendte og lade livet tage os med, så vi er nærværende, der hvor vi er, siger Bjarne Lenau Henriksen.

– Han understregede, at Korshæren udgår fra et alterbord og ikke et skrivebord. Det betyder så, at vi går ud og møder mennesker uden forbehold, vi går ud og møder mennesker med tillid og med åbenhed, med barmhjertighed uden bagtanke – og her kommer jeg tilbage til Løgstrup igen. I et åbent møde med det andet menneske, her hører accepten af det andet menneske og hans eller hendes specielle situation med til det, at man kommer ud og møder mennesker og siger ja til dem, sådan som de nu er, mener han.

► Nærvær og mobiltelefoni

Men betyder den teknologiske udvikling ikke noget her? Samfundet er blevet meget rigere. Da 'Kirken der forarger' blev udgivet, kunne en computer mindre end en mobiltelefon i dag?

– Vi kan ikke mere i dag. Tværtimod kan den moderne teknologi, for eksempel mobiltelefoni, fjerne os mere fra hinanden, samtidig med at vi kan komme i kontakt med hinanden hele tiden. Vi kan komme i kontakt med hinanden uden at være tilstede og nærværende. Det vil sige, at mobiltelefonerne og den moderne teknologi kan medvirke til at gøre livet mere uforpligtende, fordi vi behøver ikke se hinanden i øjnene. Og det betyder jo så, at ensomheden bliver større og større blandt mennesker og fremmedgørelsen bliver større og større, og det betyder, at Løgstrups radikale etiske fordring, som er tavs, forsvinder i den blå luft, siger Bjarne Lenau Henriksen.

Men Haldor Hald var initiativtager til Sct. Nicolai Tjenesten. Han har mere end nogen anden brugt telefonen som et redskab i sjælesorgen?

– For ham var Sct. Nicolai Tjenesten ensbetydende med de personlige sjælesorgsamtaler og det personlige skriftemål, hvor mennesker sad overfor hinanden. Disse samtaler blev vigtigere og vigtigere for ham med årene. Men telefonen var den akutte nødløsning, som kunne skabe den første kontakt, siger Bjarne Lenau Henriksen, som også selv har været leder af Sct. Nicolai Tjenesten.

– Telefonen var indgangsmidlet til samtalen. Sådan havde jeg det også som ung korshærspræst i Sct. Nicolai tjenesten: jeg ville da hellere have, at folk aftalte i telefonen at komme ind og tale med mig. Men som årene gik, indså jeg, at den anonyme telefonsamtale har en endog meget stor værdi. Både fordi man kan komme i kontakt her og nu, men også fordi mennesket er så anonymt i telefonen, at det tør sige ting, som det måske ikke turde sige, når det ser et andet menneske i øjnene. Det vil sige, at den distance, der ligger i telefonen i den her specifikke sammenhæng kan have en befordrende virkning for samtalen, siger han.

Konsekvenser for menneskelivet

Haldor Hald så ikke nogen modsætning mellem den teknologiske udviklingen og den kristne tro. Da den russiske astronaut Gagarin i sin Sputnik blev det første menneske i rummet, priste han den teknologiske bedrift som et eksempel på Guds skaberkraft.

– Naturvidenskab og tro er ikke modsætninger. Det er ikke sådan, at enten så tror man, eller også er man naturvidenskabsmand. Hele livet bliver sat ind i et uendelighedsperspektiv. Den evangeliske helgen, der ligger i rendestenen er en del af Guds komplicerede uendelige univers, som vi ikke forstår en brik af. Som en del af det univers skal vi gå ud og møde spritteren og narkomanen. Men tilbage til mobiltelefonen. Bagsiden er, at den moderne teknologi også har den modsatte side i os, at den kan gøre os endnu mere fremmede for hinanden og føre os endnu længere væk fra hinanden. Livets eller skaberværkets uendelighed måles ikke i, hvor

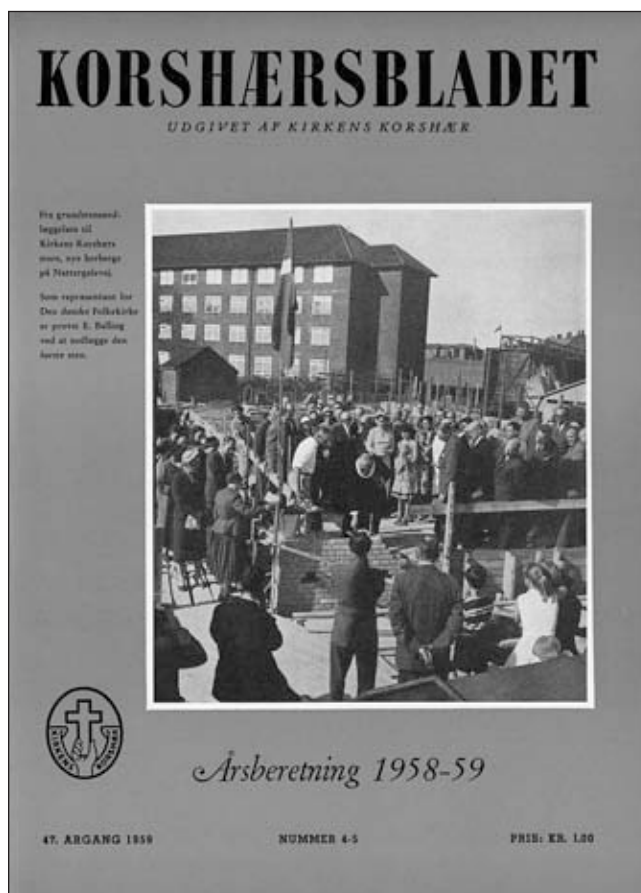
langt væk vi kan komme fra hinanden, men hvor tæt på, vi kan komme hinanden, siger Bjarne Lenau Henriksen.

Han understreger endnu engang Haldor Halds store betydning i Kirkens Korshær den dag i dag, men peger også på, at Kirkens Korshær er kommet et stykke videre ad den vej, som Haldor Hald viste med 'Kirken der forarger'.

– Den teologi, vi har, er stadig den samme. Nemlig enheden i Kristus, som sender os ud i menneskelivet med krav om nærvær, tilstedeværelse, med krav om accept og respekt for guds uendelige skaberværk. Men den linje, som jeg blandt andet har fulgt, betyder, at jeg har taget en konsekvens af Haldor Halds teologi og sagt: den tro ligger netop ikke i det lukkede rum. Den tro ligger i det offentlige åbne rum. Derfor må den tro engagere sig i menneskelivet, siger Bjarne Lenau Henriksen.

Han mener, at der i dag nærmere er behov for at protestere end for at forarge.

– Derfor taler jeg ikke så meget om kirken der forarger, men om kirken der protesterer. Og protesten retter sig selvfølgelig imod enhver ødelæggelse eller undertrykkelse af Guds skaberværk. Haldor Hald har, om jeg så må sige, udtrykt min måde at tro på i 'Kirken der forarger'. Men jeg tager en bevidst og synlig konsekvens af det og siger: Så skal vi kæmpe for menneskelivet. Hvor Haldor Halds teologi er kritisk mod folkekirken, så vil jeg gerne føje den dimension til, at i dag er vores teologi kritisk overfor samfundet, for det er også her, vi skal kæmpe for menneskelivet. Når vi tror på, at de udstødte er fuldgyldige medlemmer af Guds rige, så er de også fuldgyldige medlemmer af vores lille kongerige.

En oase i en ellers vandfattig ørken

”Kirken der forarger” fik en god modtagelse. Indholdet var godt, men mange mente bogen var grim

● Af Stig Juul Hesselaa

Haldor Halds lille bog, ”Kirken der forarger” fik en meget positiv modtagelse, da den udkom for 50 år siden. Det var hverken dens udseende, udstyr eller hvad der stod mellem linjerne, der fangede interessen. Det var simpelthen det, der stod i linjerne. Haldor Hald fik på ganske almindeligt dansk (for det meste) placeret kirkens diakonale arbejde ind mod centrum og benyttede samtidig lejligheden til at kritisere for manglende indsats på dette område.

I Kirkens Korshærs arkiver, som her op til 100 års jubilæet er blevet kikket efter i sømmene, er der opbevaret ikke færre end 44 anmeldelser, og de spænder fra det mere notitsagtige til store artikler.

Fælles for dem alle er, at de er båret af en positiv indstilling til bogens budskab. Mest reserveret er professor, dr. theol. N.H. Søes anmeldelse i Kristeligt Dagblad, der ganske vist kan komme Hald i en teologisk-teoretisk vridemaskine, men dog – da det kommer til erfaring med, hvor meget sakramenterne betyder for – hvad Hald uden nedvurdering kalder ”den lille mand” – rent ud erkender, at ”Hald ved sikkert meget mere om dette end jeg”.

P.G. Lindhardt behøver ikke mange ord til at placere bogen, hvor den efter hans mening hører hjemme. Hans anmeldelse hedder ”Oase i Ørkenen” og starter således:

”Omslaget er rædselsfuldt, papiret er elendigt og sproget er ikke helt fri for ”kirkelig” stemmeføring. Men kan man komme over slige småting, skal man ikke tit få i hånden en samling prædikener (for det er det vel?), som rammer evangeliets sigte bedre.”

Og han fortsætter:

”Der er brod i det, han siger om en kirke, som står i fare for at ”vinde verdens gunst” ved sine ”gode sociale og moralske bestræbelser”, men som mister sin sjæl om den ikke uden betingelser – heller ikke ”tolderes og skøggers” menneskelige og sociale genrejsning – tør bringe evangeliet ”til dem, der hverken magter livet eller sig selv”. Og hvad han bemærker om symbolet, som det, der for ”den lille mand” gør evangeliet levende, er både klogt og sandt, ganske uden kirkelig nedlædning mod de åndeligt eller socialt og moralsk små. ”Den bog er en oase i en ellers vandfattig ørken”.

Pastor C. Bartholdy, Indre Missions ubestridte leder på det tidspunkt, læste også ”Kirken der forarger”, og i Indre Missions Tidende kalder han den for ”en bog, der river vor dårlige

samvittighed op. Det gælder kirken, det gælder også i høj grad Indre Mission”, og han slutter sin anmeldelse:

”Man vil forstå, at denne lille bog er værd at fordybe sig i og lade sig forurolige af”.

Også i Norge blev bogen anmeldt. Oslo Indremission brugte flere sider til omtalen og var så venlige også at tillægge Hald talen om den evangeliske helgen, et indlæg på Korshærens årsmøde 12 år tidligere. Det foredrag satte årsmødet på den anden ende, og der er ingen tvivl om, at Hald var med til at støbe kuglerne i det, men æres den, der æres bør. Talen blev ikke holdt af Hald, men af sognepræst Tage Haffgaard.

På vej til de 100 år

Kirkens Korshær har 100 års jubilæum i 2012. I den forbindelse bliver arkiverne kikket nærmere igennem. De gemmer mange spændende og tankevækkende emner og i årene op til jubilæet vil vi med mellemrum dukke ned i arkivalierne og fortælle nærmere. Det er 100 års socialpolitik set fra en hidtil ukendt vinkel, og det er også historier om hverdagens trakasserier, bl.a. den om, hvor på et postkort, Korshærens årsmærke skal sidde – uden at man får bøde. Om dette og meget andet senere

sxg

Her er det Danmarks fodboldlandshold for hjemløse, som var stjerner for et par uger under VM på Rådhuspladsen i København i 2007. I 2009 er der både fodbold og en række andre idrætsgrene på programmet ved UL i Odense.

Den lille mands idræt

17.-23. august er Odense vært for verdens største idrætsarrangement for socialt udsatte

● Af Poul Struve Nielsen

Når man hører en beskrivelse af 130 stofafhængige og tidligere stofafhængige, der kæmper sig frem på landevejene i sommervarmen i en hård dyst om at komme først i mål, så falder tanken straks på Tour de France, hvor rytterne gennem de senere år gang på gang er blevet afsløret som rullende medicinske kasse.

Ikke mindst takket være forfatteren og filminstruktøren Jørgen Leths evne til at mytologisere cykelrytterne i Tour De France er de trods det massive stofmisbrug, som åbenbart er nødvendigt for at klare de hårde strabadser, stadig udsat for heltedyrkelse i medieverdenen.

Men når man til beskrivelsen stofafhængige og tidligere stofafhængige føjer ord som udsatte, alkoholikere, hjemløse, så bliver der slået hul på myten. Når feltet består af 130 udsatte, stofafhængige, tidligere stofafhængige, alkoholikere og hjemløse, så det hverdagens helte der kommer rullende. Så er det ikke Tour de France, men Tour de Udsat. Og når samfundets udsatte kører cykelløb, så er det selvfølgelig for at vinde, men de deltager nok også i konkurrencen for at kæmpe mod nogle hindringer, der er lidt mere overskuelige end dem, de møder i en barsk hverdag.

Lysten og evnen til idræt

I 2005 blev cykelløbet Tour de Udsat startskuddet for IDVI (Idrætsorganisationen Dansk Væresteds Idræt). Sekretariatsleder i Landsforeningen af Væresteder, Cliff Kaltoft, fortæller:

– Før ”Tour de Udsat” var det de færreste, der kunne forestille sig, at værestedsbrugerne var i stand til endelig at have lyst til at dyrke idræt. Endnu mindre kunne man forestille sig, at de kunne få deres eget idrætsforbund op at stå. Men under Touren i august 2005, blev det klart for os, at lysten og evnen til fysiske udfordringer og idræt var der, og at det, der manglede, var reelle muligheder for idrætsaktiviteter.

Sideløbende har organisationen Ombold arrangeret fodboldturneringer, kulminerende med VM for Hjemløse på Rådhuspladsen i København i 2007.

Den 17.-23. august kom så Udsatte Legene i Odense, ”UL 2009”, som er den hidtil største idrætsevening for socialt udsatte mennesker på dansk jord – måske i hele verden med mere end 1000 idrætsudøvere fra ind- og udland. Hvis Haldor Hald skulle have sat en sådan begivenhed i et teologisk perspektiv, ville han have talt om ”den lille mands idræt.” På Halds tid følte de udsatte sig ikke gode nok til kirken. Men de er heller ikke gode nok til sundhedssystemet.

Fejlbladet

Chris Kaltoft brugte et traditionelt cykelløb som billede på, hvorledes socialt udsatte er sat uden for sundhedssystemet, da den nationale sundhedsundersøgelse for socialt udsatte blev lanceret i april 2008:

– Forrest er der de allerstærkeste, som er i udbrud. De har en vogn hver med en rådgiver og en mekaniker, som hjælper dem og har vand med og ekstra cykler, hjul og dæk, hvis de skulle punktere eller styrte.

– Så kommer feltet, hvor der ligger en vogn for hvert hold på en lille håndfuld ryttere. Så kommer de ryttere, der er faldet fra i den såkaldte gruppetto, de skal bare i mål, og de har en enkelt vogn til at hjælpe sig. Bagest kommer så de ryttere, der ikke kan klare mosten. Der kommer en bil og tager dem med hjem, hvis de stiger af cyklen og slet ikke kan klare sig i løbet, den kaldes for fejlbladet.

Undersøgelsen, Cliff Kaltoft referer til, bekræfter, at mens et stigende antal af de bedst stillede i Danmark har private sundhedsordninger og bliver pylret om, så snart der er det mindste problem, så møder de socialt udsatte trods alvorlige sundhedsmæssige problemer ofte en afvisende holdning i sundhedsvæsenet, hvor stofmisbrugere og psykisk syge med en larmende adfærd bare ikke er velkomne i venteværelserne.

En langsigtet bestræbelse

Det sætter virkelig en begivenhed, hvor så stor en gruppe socialt udsatte dyrker idræt på trods, i relief. Fælles for deltagerne er, at de kommer på væresteder, boformer, behandlingsinstitutioner eller andre tilbud for socialt udsatte mennesker. Der kan være tale om mennesker, som enten er eller har været afhængige af alkohol eller andre rusmidler, mennesker med sindslidelser, hjemløse eller mennesker som på anden vis er i en socialt udsat position.

Idrætsudøverne er fra væresteder, der er med i IDVI, som blandt andet tæller Kirkens Korshærs herberg Tre Ege i Brabrand og Kirkens Korshærs varmestuer i Vejle og Silkeborg.

Arrangørerne er Landsforeningen af Væresteder, idrætsorganisationen Dansk Væresteds Idræt, Odense Kommune og Indenrigs- og Socialministeriet.

– Udsatte Legene 2009 er et led i en langsigtet, national bestræbelse på at motivere socialt udsatte mennesker til at dyrke idræt. Ved at skabe rammerne for store oplevelser og et nyt fællesskab omkring idrætten håber vi, at kunne stimulere flere socialt udsatte mennesker til at gøre noget godt for sig selv, siger Cliff Kaltoft.

– Vi lægger desuden vægt på, at det, vi tilbyder, fuldt ud kan måle sig med de tilbud, man finder i den etablerede idrætsverden og til fulde opfylder deltagerens forventninger til såvel de konkurrencemæssige som de sociale sider af idrætten, tilføjer han.

Idræt løser ikke i sig selv problemerne

Der var ikke så få idrætsgrene på programmet, nogle er mere kendte i den brede offentlighed end andre: Fodbold, volleyball, bordtennis, svømning, atletik, softball, floorball, dart,

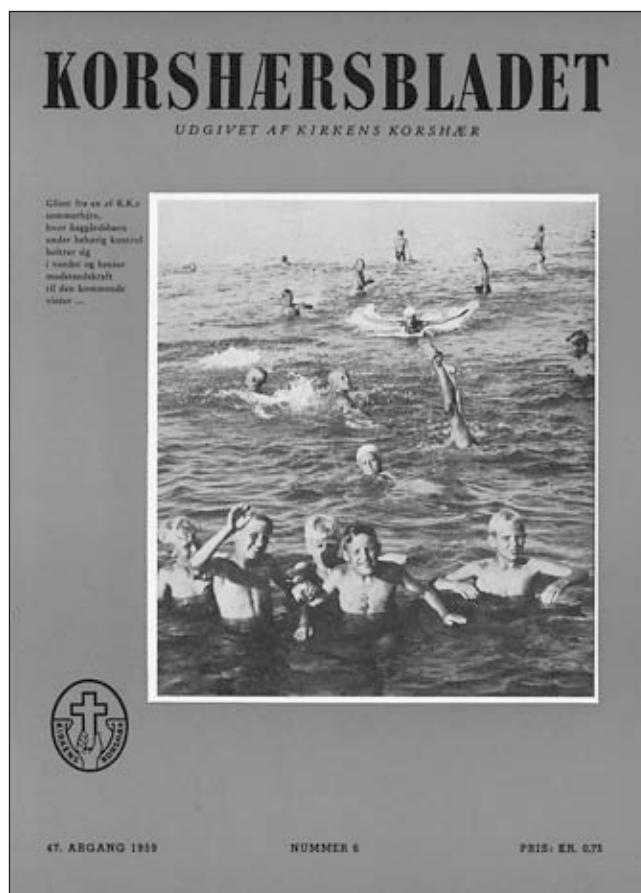
bowling, petanque, billard, bueskydning, minigolf, tandemcykling, mountainbike, skak, backgammon, kajakpolo, waterball, høvdingebold, fiskekonkurrence, agility, big balle ræs, stærk mand/kvinde og krolf.

Der er holdt en række idrætsstævner henover foråret og sommeren, så deltagerne har haft mulighed for at prøve kræfter med forskellige idrætsgrene, inden det for alvor gik løs til UL 2009.

De planlagte fodboldstævner har derudover fungeret som udtagelsesstævner til det særlige UL-hold, som under legene spillede opvisningskamp mod DBU's Oldboys landshold på Fionia Park.

Det, at de udsatte dyrker idræt, løser ikke i sig selv deres problemer. Det kan man læse i Hjemløseavisen ”Hus Forbi” i april, hvor der bringes en nekrolog over en af spillerne på hjemløselandsholdet i fodbold. Han kæmpede mod sit stofmisbrug, men kunne ikke komme ud af det. Til sidst døde han af en overdosis. Men der er også cykelryttere, som er døde af blodpropper, fordi de ikke kunne styre deres epomisbrug.

Arrangementer som UL 2009, Ombold og Tour de Udsat viser, at idrætsudøverne, hvad enten de er en del af eliten eller er socialt udsatte, alle er skabt i Guds billede og har stor ære af den indsats, de gør for at være med. De skal måske nok præstere på banen, men de skal ikke præstere sig frem til en gudvelbehagelig situation, for den befinder de sig allerede i.

Bærmen spises af med valgflæsk

Odense demonstrerer vigtigheden af 'Kirken der forarger' i jubilæumsåret

● Af Poul Struve Nielsen

Fremtrædende borgere i Odense har som optakt til kommunalvalget i 2009 givet Haldor Halds 'Kirken der forarger' fornyet aktualitet i 50 året for bogens udgivelse.

Da Beijing holdt Olympiske Lege sidste år, anviste kineserne alternative løsninger på flere af tidens presserende problemer. Klimaproblemet løste de ved at opløse skyerne, så det blev godt vejr, mens legene stod på. De sociale problemer løste de ved håndfast at smide de hjemløse ud af byen.

I disse dage afholdes Udsatte Legene i Odense, og det tiltrækker af gode grunde en pæn skare mennesker, som kæmper med misbrug og hjemløshed. Ikke desto mindre vidner sommerens debat i Odense om, at der er stærke kræfter i byen, som er klar til at kopiere den kinesiske socialpolitik.

Debatten blev sat i gang af byens mest berømte politiker, den tidligere borgmester og formand for Kommunernes Landsforening og nuværende socialdemokratiske rådmand Anker Boye.

"De subsistensløse fylder for meget. Jeg får jævnligt henvendelser fra beboere og handelsdrivende i Vestergade og Pantheonsgade, og jeg er selv begyndt at reagere på deres tilstedeværelse, når jeg går forbi," sagde han til Fyens Stiftstidende.

En udtalelse, der har opbakning fra næstformand for Fynsk Erhverv Peter Zinck fra kæden Inspiration. Han vil gerne have bærmen filtreret fra området, hvor hans butikker ligger, ligesom den helst skal filtreres fra vinen, før den hældes i de glas, han sælger.

Det bekræfter, at når kirken handler, når ting bliver synlige,

Kirkens Korshærs varmestue i Nørregade i Odense. Bare det, at det kan vække debat, at varmestuen, som huser byens udsatte eller "bærmen", som Haldor Hald måske ville udtrykke det, ligger midt i byen, viser med al tydelighed, at Haldor Halds tanker stadig er aktuelle.

når ord bliver til handling, forarger de. Og når kirken lægger ord/rum til de forkerte, så forarger den. Det er nemlig – som på Haldor Halds tid – Kirkens Korshær brugere, som står for skud. I dette tilfælde brugerne i varmestuerne i Nørregade og Pantheonsgade i Odense.

Fuldgyldige mennesker

Det er blevet en forargelig tanke, at Kirkens Korshær i dag følger Haldor Halds teologi og siger: ”Lige meget, hvem du er, lige meget, hvordan du er havnet i den situation, du er i, så har vi plads.” For måske går brugerne forbi Inspiration eller en anden fin forretning på vejen, eller måske samles de i nærheden af, hvor de pæne folk handler.

Men Haldor Hald udviste dyb respekt for, at den svage er et fuldgyldigt menneske, der mere end nogen anden ved, hvad vedkommende har brug for at vide. Som Peter Lodberg siger: Det er ikke de stærkeste, rigeste og dygtigste, der ved, hvad der skal til. For de glemmer at se verden ud fra den svages perspektiver. Hvorfor ikke spørge de fattige, hvad de har brug for?”

En borger i Odense, som har ganske særlige forudsætninger for at se debatten fra flere sider, minder om, at den mest kendte odenseaner nogensinde, H.C. Andersen, har beskrevet det gamle tugt- og forbedringshus, som stadig ligger i Klaregade, på en måde, der vidner om, at også dengang var alumner, lemmer og subsistensløse et helt almindeligt islæt i Odenses byliv.

– Da jeg var gadehjælmøs i Odense, var det rart om natten, at vi kunne ligge tæt sammen, specielt om vinteren, på scenen i Kongens Have. I dagtimerne kunne vi hygge os med socialt samvær på bænken langs muren ind til Maria Jørgensens Skole. Vi passede ikke ind i "turistbilledet" når folk fra banegården skulle gennem Kongens Have, så scenen blev revet ned og bænken fjernet ud fra det princip, Anker Boye har taget til sig: ingen stærekasser, ingen stære, siger Steen Viggo Jensen, som er medlem af det nationale Rådet for Socialt Udsatte.

Steen Viggo Jensen er medlem af rådet på grund af sine egne erfaringer som hjemløs. Han er desuden en kendt skribent i Danmarks mest læste blad, Hus Fordi, hvor han skriver klummen ”Vorherres køkkenhave”.

Ønske om et anstændigt liv

Ifølge Socialforskningsinstituttets redegørelse om hjemløshed i Danmark er der ca. 200 hjemløse odenseanere. Steen Viggo Jensen understreger, at livet på gaden er meget hårdt. Han mener, at 25 gulfpladser på Kirkens Korshærs natvarmestue i Pantheonsgade er helt utilstrækkelige, og Kirkens Korshærs herberg i Odense har kun tre akutpladser. Han mener, at Anker Boye i anledning af det kommende kommunalvalg slår politisk plat på de hjemløse og opfordrer ham til at besøge natvarmestuen i Pantheonsgade og tilføjer:

– Giv os nogle flere og forskelligartede væresteder, og der skal selvfølgelig følge økonomi med, så vi ikke får en gentagelse af truslen om at lukke varmestuen i Nørregade. End-

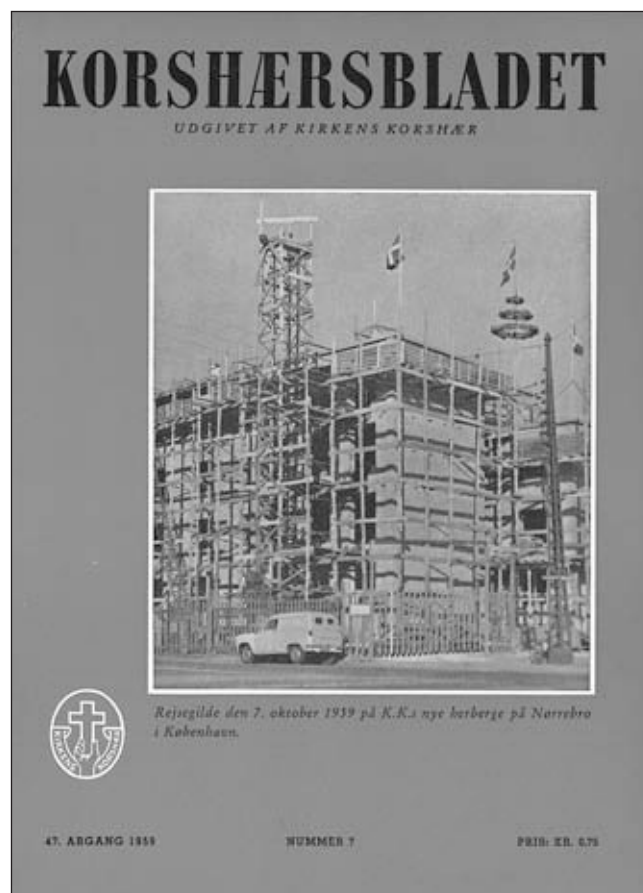
videre er der et voldsomt behov for alternative bosteder til alternative mennesker, men alt det kan Anker Boye såmænd også få at vide, hvis han går i dialog med det lokale Rådet for Socialt Udsatte. Der er en gruppe medborgere, der ønsker et anstændigt liv. Det kan han være med til at give dem, siger Steen Viggo Jensen.

Anker Boye har siden været lidt på tilbageslag, så man kan håbe, at han ikke er rede til at skrive Socialdemokraternes slagsang om til ”Rejs væk fordømte her på jorden, rejs væk du sultens slavehær” for at tilfredsstille Fyns Erhverv og hente lidt bedsteborgerlige og småborgerlige stemmer. Dialogen er i gang, og Kirkens Korshær er med ved bordet.

Socialrådsmand Erik Simonsen, som nu er blevet partifælle med den konservative borgmester, har holdt sommerferien i Paris, hvor han er kommet jævnligt siden først i 1970'erne.

I et læserbrev i Fyens Stiftstidende skriver han, at der er overskud og vilje til, at de udsatte var (og er) en del af bybilledet. ”En del af miljøet simpelthen. Og turisterne holder sig ikke væk af den grund! I Paris, London, Berlin, Rom, Karlsruhe – og Odense vil de udsatte være, hvor andre mennesker er. Alt andet er utopi!”

Sidste ord skal Steen Viggo Jensen selvfølgelig have:
– Udsatte ikke kan leve af valgflæsk alene, siger han.

Den hemmelige kirke i al sin åbenhed

Velsignelsesgudstjenesten i Københavns Domkirke var et af højdepunkterne for deltagerne i den internationale begivenhed for homoseksuelle i København, World Outgames

Som præster har vi oplevet en stor glæde over, at kirken var tilstede i World Outgames, siger Jørgen Ingberg Henriksen.

● Af Poul Struve Nielsen

Da den internationale sports-, kultur- og menneskerettighedsbegivenhed for homoseksuelle, World Outgames, fandt sted i København i sommeren 2009, spurgte arrangørerne Natkirken i Københavns Domkirke, som bærmen i Århus i sin tid spurgte Haldor Hald: "Kan I så ikke holde en gudstjeneste for os?" Som Haldor Hald sagde i sin tid, svarede Natkirken:

"Jo, kan I skaffe menigheden, så har vi kirken."

Kirken tilbød et varieret program med gudstjenester, kirkekoncerter og gospelworkshop, og det blev – som med Haldor Halts hemmelige gudstjenester – for en stor menighed. Kirken fyldtes hver dag med mere end tusind besøgende, samtidig med at forargelsens bølger skyllede ind over Kristeligt Dagblads debatsider.

Velsignelse

Et højdepunkt var velsignelsesgudstjenesten, som Natkirken stod for i samarbejde med netværket CIC, *Copenhagen Inclusive Churches*, (Inkluderende Kirker i København), hvor deltagerne under gudstjenesten blev tilbudt at komme frem og modtage velsignelsen. Mere end 100 par og enkeltpersoner gik frem for at knæle ned og tage imod Guds velsignelse.

Korshærspræst Jørgen Ingberg Henriksen var en af præsterne, som lyste velsignelsen over de homoseksuelle par. Han fortæller, at som deltagerne i Haldor Halts tidlige kors-

hærs-gudstjenester, som ikke annonceredes og derfor blev kaldt hemmelige gudstjenester, har mange homoseksuelle levet med at se på sig selv og synes, at de inderst inde ikke var gode nok.

– Vi præster, der var med i det her projekt, oplevede en stor glæde over, at kirken var tilstede i World Outgames og dermed sagde til deltagerne: det er i orden kristeligt set også at være homoseksuel. Vi har fået utroligt mange tilkendegivelser. Nogle sagde, at nu var der god grund til at gå i kirke igen, for nu følte de, at kirken var der, hvor de også var, siger han.

Ved velsignelsesgudstjenesten var to tredjedele af parrene udenlandske.

– Mange af dem er vant til, at kirken fordømmer homoseksualitet. En del kom fra katolske lande. Jeg talte med et par fra Libanon, og det havde været meget grænseoverskridende for dem, at de kunne gå ind i kirken hånd i hånd. Mange af parrene var dybt berørte af situation, og der var en stor glæde over, at det i det hele taget kunne lade sig gøre, fortæller Jørgen Ingberg Henriksen.

Moderne mission

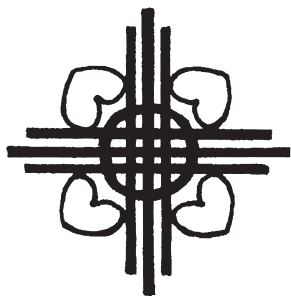
Han mener, at præsterne i Copenhagen Inclusive Churches og Natkirken ved Københavns Domkirke har kendt sin besøgstid og næsten har bragt kirken ud til flere under Outgames, end folkekirken som sådan har haft held til i mange år.

– Det er utroligt vigtigt for både kirken og for dem. Som Haldor Hald sagde om den kristne kirke, så har den ingen synlige grænser for, hvem der hører med, og hvem der ikke hører med. "I stedet for en ydre grænse er der givet et centrum, Jesus Kristus," (s.89), citerer Jørgen Ingberg Henriksen fra Kirken der forarger.

Københavns Domkirke var fyldt til sidste plads under velsignelsesgudstjenesten. Det ser han som et signal til den almindelige kirke om, at nu må den godt tage sig sammen og få det vielsesritual for bøsser og lesbiske.

– Det, at så mange møder op, siger jo, at kristendommen også rummer bøsser og lesbiske, siger han.

Jørgen Ingberg Henriksen er også koordinator for Kirkens Korshærs sjælesorgstjeneste for homoseksuelle, Akcept, som man kan læse mere om på www.akcept.dk

2. sektion

nr. 7 • Aug.-sept. 2009 • Redigeret af Irene Søndergaard Friis og Bent Friis

ØJNE, DER SER

Dengang i tresserne var det, Trille sang Jesper Jensens vise om øjet i det høje, der nidkært vogter over menneskenes gøren og laden. Lad være, at forfatteren havde teenagerens spirende seksualitet i tankerne. I hvert fald gav han udtryk for den opfattelse, at Guds øje i det høje interesserer sig for, hvad vi foretager os, og det var ikke ment på nogen positiv måde. Tanken om Guds øje i det høje blev da også brugt som pædagogisk kristeligt opdragelsesmiddel engang. Men jeg tror nu nok, Jesper Jensen var sent ude. Eller gjorde berettiget oprør imod en tankegang, der ellers var ved at være forladt.

At mennesker skal stå til regnskab, har Mesteren selv sagt. Vi står faktisk til regnskab hver eneste dag for vores gøren og laden overfor andre mennesker. Men udgangspunktet for vort liv med hinanden er jo ikke lovens strengthed eller uomgængelighed. Udgangspunktet er, at vi er Guds børn. Derfor skal vi opføre os ordentligt i vort liv. Det skulle jo gerne fremgå, hvis børn, vi er, nemlig! Så vores far kan have ære af os, som Jesus sagde engang.

På sin vandring vendte Jesus sig engang direkte til sine disciple og talte om øjne, fortæller evangelisten Lukas. Han sagde til dem, at de øjne er salige, som ser det, de, hans venner, ser. De ser ham, den dag. Derfor er de i Himmeriget. Det er jo dér, saligheden, den rene, ubesmittede lykke og glæde, er! De så Gud igennem Jesus. Derfor var de salige. Og derfor er ethvert menneske, der ser, hvad disciplene ser, i himlen saligt. Den almindelige opfattelse på Zions bjerg dengang var ellers, at Gud kunne man kun se igennem loven. Dvs. igennem den retfærdighed, som består i minutios overholdelse af lovens ti bud og deres udlægning, som skriftkloge prædikede det. Men skriftkloge løber en stor risiko for at blive falske profeter, dvs. profeter uden autorisation fra Gud. det sagde Mesteren også noget om, engang.

”Nu ser jeg det”, siger vi undertiden, når et problem løser sig for os. Vi har fået belyst det, og nu kan vi gennemskue det og dermed løse det. Vi fik en åbenbaring, siger vi, når vi gennemskuer og forstår en indviklet sammenhæng. Disciplene havde fået en åbenbaring ved at følges med Jesus og lytte til ham. Dermed var de flyttet over i Guds-riget. De var sat fri fra at beskæftige sig med sig selv til at beskæftige sig på fuld tid med Gud – og dermed med deres næste – i positiv forstand.

Det er vel også rigeligt selvoptaget at være, når man mener, at Gud skulle holde et vågent øje med mig og min

gøren og laden i dette menneskeliv. Og notere i sin store bog, når jeg forbrød mig imod hans vilje.

Du skal ikke være selvoptaget. Du skal være optaget – af din næste, siger Jesus videre som en forklaring. Det er jo egentlig det, der pointen i den kendte lignelse om den barmhjertige samaritan. Lignelsen handler om et menneske i livstruende nød. Om to, der kun så sig selv. Og om en, der ganske uventet så sit medmenneske i nød. Og tog sig af det.

Lov er lov, og lov skal holdes. Selvfølgelig, vi skal jo være her alle sammen! De to mænd, der den dag gik forbi, så først og fremmest sig selv som underlagt loven om renhed ifølge moseloven. De var ansat ved templet, kan man forstå, og hvis de rørte ved lig, kunne de på grund af renhedsforskrifterne ikke gøre deres arbejde ved templet. Så de lod, som om han slet ikke var der, deres medmenneske i nød. Han kunne jo vise sig at være død! De havde retten på deres side, præsten og levitten. Deres medmenneske på vejen havde på sin side kun resten af sit liv. Det ville blive meget kortere, hvis han ikke snart fik hjælp. Hvem af de tre var vel mest i nød?

Øjet i det høje. Ifølge vor Herres lignelse så øjet i det høje på den øde, støvede, farlige landevej mellem Jerusalem og Jeriko et menneske i yderste nød. To mænd burde uden videre med deres baggrund have set det samme, men gjorde det ikke. Den tredje havde ikke deres baggrund i den rette tro på Gud. Han stammede fra egnen ved den gamle by, Samaria. De folk havde kun foragt hos rettroende jøder på vor Herres tid. Men han så altså, hvad øjet i det høje så. Han så sit medmenneske og stillede sig til rådighed for det. Helt og 100%. Han løb en nærliggende risiko for selv at møde røvere, når han nu blev forsinket af sin omsorg for sit medmenneske. Men som øjet i det høje havde han kun øje for sit nødstedte medmenneske!

Hvem er den i det gode borgerskab foragtede, men barmhjertige samaritan så et billede på? Jeg gætter på vor Herre Jesus.....

Øjne, I er lykkelige,
I, som ser Guds Søn på jord!
Øren, I blev hovedrige,
da I hørte livets Ord!
Hjerte, da du ordet tro'de,
Livets træ randt op af rode!

13. s. e. Trin. Luk. 10, 23-37. DS nr. 164, v. 7.

BF

At dømmе levende og døde

Gang på gang får man nye og gode vinkler på troens mysterium. Det kan f.eks. være, når et hold konfirmander tager pensler og lærred frem for at male trosbekendelsens indhold. Et af de svære steder i trosbekendelsen er der, hvor det siges om Jesus, at han er ”opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den Almægtiges højre hånd, hvorfra han skal komme at dømmе levende og døde.” Det kan godt virke ret skræmmende, det med at skulle bedømmes og dømmes af Guds Søn. Det kan godt fremkalde angst. Men Guds Søn er en barmhjertig dommer, der tilgiver alle steder, hvor hjertets dør står åben for tilgivelse. En af pigerne fik det meget fint frem ved at vise Guds højre hånd (hun brugte venstre, så aftrykket blev rigtigt) som en rød hånd, der udstråler kærlighed ned over mennesker, så hjerterne danser i luften.

Vi kan frygte Guds dom. Vi kan frygte andres dom, men nogle gange synes jeg, at det er konfirmandernes egen dom over dem selv, der er langt den hårdeste. Du du’er ikke. Sådan siger mange til sig selv. Også som voksne. Så meget mere har vi brug for at høre den barmhjertige dom, der sætter os ud i den frihed, hvor vi kan tjene hinanden med kærlighed.

Sognepræst Lars Kirkeby.

FOTO: HOLTUG KIRKE, STEVNS

LAD OS BEDE

Gavmilde Gud!

Tak for dine gaver til os.

Lær os at sætte pris på dem og tage dem som givet og ikke for givet.

Hjælp os at holde fast i troen på,

At du kan skabe nyt –

især dér, hvor vi synes, alt er håbløst og umuligt.

Lad os elske – trods alt, og tilgiv os, når vi ikke kan.

Tak for, at du fortsætter med at være trofast,

selv når vi er dig utro.

Tak for, at du bliver ved med at være den samme

og er der for os –

lige meget hvor håbløst alt kan se ud for os.

Tak for din kærlighed, lys, fred, trøst og glæde.

Vores styrke er i dig.

Lad kærligheden flyde imellem os. Lad den sejre.

Lær os at vise medfølelse –

også selvom vi tror, vi ikke orker det.

Må det bedste bevares og det, der skal gå til, gå til.

Tak, fordi du altid lytter til os,

accepterer os, som vi er, dér, hvor vi er,

og på den måde forandrer os.

Amen.

Signe M. Berg i Bønner på vejen. Kirkefondet.

LIV SKAL LEVES

For nogen tid siden hørte jeg en udsendelse i radioen, hvor spørgsmålet blev stillet: ”Hvad er meningen med livet?”

Hvad ville du svare på sådan et spørgsmål?

Det blev ikke stillet til hverken en filosof eller en teolog, men til en lille pige. Hun grundede lidt på spørgsmålet, og så svarede hun: ”Meningen med livet er vel, at man lever det.”

Det synes jeg var godt svaret. Og jeg tror, hun har fuldstændig ret. Meningen med livet er, at det skal leves. Hvad det så indebærer, har vi ganske givet hver især vores kvalificerede bud på.

Som kristne har vi ydermere et væsentligt perspektiv på livet. Da Gud blæste livsånde i mennesket, gjorde han det for at vi skulle leve det i fællesskab med hinanden og med ham. Livet er en gave fra Gud. Givet for at vi skal leve det til gavn og glæde for os selv og andre – og til hans ære.

Sognepræst Flemming Harpøth Møller.

FOTO: HOLTUG KIRKE, STEVNS

Leksikalt

IHS er på græsk de tre første bogstaver i navnet Jesus (I og J er samme bogstav og H er på græsk som vores E!) I stedet for at skrive Jesus, skrev man altså bare Jes, på samme måde som vi kan skrive Chr i stedet for Christian.

Den anden betydning er, at IHS er begyndelsesbogstaverne i de tre latinske ord: Jesus Hominum Salvator, som på dansk betyder Jesus Menneskenes Frelser.

Sognepræst Claus Thomas Nielsen.

Barmhjertighed siges ikke at kunne forstås af nutidens mennesker. Det betyder egentlig ”at have hjerte i barmen”, at have hjerte i livet, nemlig for et andet menneske. Ikke forstået alene som en følelse, men i mindst lige så høj grad som en indsats for dette andet menneske, at tage ham/hende til hjerte, at tage sig dette medmenneske på. Ordet har således samme indhold som ordet **Nåde**, der heller ikke forstås ret godt af nutidens mennesker.

BF

PÅ VEJ

Egentlig er ethvert menneske altid på vej i livet. Vi er på vej fra vugge til grav, fra fødsel til død. På den livsvej standses vi – måske af et arbejdsskift. Eller vi standses af en fødsel, et jubilæum, fødselsdag, bryllup, flytning, af mødet med sygdom, ulykke eller tab af et andet menneske.

Disse overgange i livet sætter fokus på, hvad der er af størst betydning for et menneske på livets vej – og det bliver tydeligere for hver gang, tænker jeg: At mødet med et menneske og fællesskabet med andre er med til at give livet indhold og retning. Mening og mål. Dét at have mennesker at følges med og dele liv med giver livet mening.

Vi er alle på vej i livet, og jeg tror, at det værste, der kan ske, er at vi går den vej alene. Uden et medmenneske at snakke med, uden mindst ét andet menneske, der har vor fortrolighed. Uden at få delt indre liv – sorg, glæde, sår, frygt og længsler. Vi er alle på vej i livet. På den vej følger også Gud os. Han ser os, når vi færdes både på menneskelivets hovedvej, motorvej, korsvej, afvej, krogede eller stenede vej. Og Guds løfte er, at han går os i møde og aldrig slipper os af syne. Vi må vende os mod Ham med de bekymringer, håb og længsler, som vi bærer i os. Han kan og vil rumme os, som dem, vi er.

Som mennesker møder vi kendt og ukendt, medgang og modgang, og vi siger goddag og farvel – og goddag.

Alle er vi på vej. Og på livsvejen er vi ikke lovet medgang, men vi er givet et løfte om Guds medgang: At Gud går med.

Birthe Møberg

NÅR ØJNENE IKKE KAN SE, OM ØRERNE HØRER

Pedersen kørte rundt i byens mylder, efterhånden godt stresset, for han havde et vigtigt møde og han kunne ikke finde en parkeringsplads. Mens øjnene febrilsk ledte efter en ledig plads, bad han højlydt i bilen: ”Gud! hjælp mig her. Hvis du finder mig en parkeringsplads, så vil jeg gå i kirke hver søndag resten af mit liv – og jeg vil holde op med at drikke whisky!”

Og mirakuløst nok var der i det samme en ledig parkeringsplads lige foran Pedersen. Han så op mod himlen og sagde: ”Gud, det er for resten lige meget – jeg har selv fundet én!”

Det er noget mærkeligt noget, det med at bede til Gud.

Man kan have det sådan, at hvis der sker noget tragisk i ens liv, så bebrejder man Gud, at han ikke forhindrede det. Men sker der noget godt i ens liv, så skyldes det mest en tilfældighed. Og skulle man endda have bedt om hans hjælp, så opdager man slet ikke, at han hjælper, fordi han nu engang ofte vælger at hjælpe på *sin* måde og ikke på *vores* måde.

Det er da ikke nemt at være Gud!

Jeg har overvejet at indlede et lille privat eksperiment. Hver gang, jeg beder om noget konkret, vil jeg skrive det ned på et stykke papir og lægge det i en æske. Så vil jeg efter ca. 3 uger eller en måned, eller måske et halvt år, tage æsken frem og læse mine bønner for at tjekke, om de blev opfyldt. Så kan det hele sættes ind i et regneark og måske vil det give mig en fornemmelse af, om der er større vinderchancer hos Gud end ved at spille Lotto. Jeg mener det kunne da være rart at vide, ikk'? der står jo i Bibelen: Bed, så skal d er gives jer. Søg, så skal I finde. Bank på, så skal der lukkes op for jer. Jeg kunne da nok finde på noget at bede om, som jeg kunne tænke mig at få. Jeg kunne da også nok finde på noget at søge efter, som kunne være rart at finde. Og der var immervæk også et par døre, jeg kunne drømme om ville blive åbnet for mig.

På den anden side kunne jeg også starte et helt andet sted. Næmlig med at sige TAK. Ja, måske skulle æsken i stedet for bruges til, at jeg hver eneste dag skriver en sattel med mindst én ting, som jeg netop denne dag har haft grund til at sige tak for: Et smil fra buschaufføren; en pædagog, der så charmen i min dejlige beskidte dreng; en lysende smuk gul mælkebøtte midt i min græsplæne; en hjemmedyrket radise på min ostemad; et lille glimt af Paradis midt i en verden fuld af finanskrise, svineinfluenza og hullede strømper, der mangler en makker.

Hvis jeg gjorde det, ville jeg i løbet af ét år have ikke

mindre end 365 små sedler med dagligdagens små udbrud af tak.

Så – måske – ville mine øjne begynde at se, at Gud *har* ører, der hører.

Sognepræst Brian Krüger Iversen.

Hvor herligt

Herre, vor Herre!
Hvor herligt er dit navn
over hele jorden,
du som har bredt din pragt ud på himlen!
Af børns og spædes mund
har du grundlagt et værn mod dine modstandere
for at standse fjender og hævnerrige.
Når jeg ser din himmel, dine fingres værk,
månen og stjernerne, som du satte der,
hvad er da et menneske, at du husker på det,
et menneskebarn, at du tager dig af det?
Du har gjort det kun lidt ringere end Gud,
med herlighed og ære har du kronet det.
Du har gjort det til hersker over dine hænders værk,
alt har du lagt under dets fødder,
får og okser i mængde,
selv de vilde dyr,
himlens fugle og havets fisk,
dem de færdes ad havenes stier.

Herre, vor Herre!
Hvor herligt er dit navn
over hele jorden.

Salme 8, det Gamle Testamente.

HER FINDER DU KIRKENS KORSHÆR:

HOVEDKONTORET:

Nikolaj Plads 15 1067 København K
Åbningstid: Kl. 8-16, fredag 9-13
Telefon: 3312 1600.
Postgiro: 5 40 14 29. Telefax: 3312 2036
kk@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
www.kirkenskorshaer.dk

Korshærchef: Pastor Bjarne Lenau Henriksen.
blh@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
Udviklingschef: Helle Christiansen Tlf. 2992 2050
helle.christiansen@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
Administrationschef: Lene Andreassen
lene.a@kobenhavn.kirkenskorshaer.dk
Personalekonsulent: Aurora Pilgaard, Tlf. 3312 1600
api@kirkenskorshaer.dk
Kampagneleder: Heiner Lützen Ank
Tlf. 2078 4257 heiner@kirkenskorshaer.dk
Informationssekretær: Vibeke Lind
Tlf. 3616 3655 / 4038 1051
vibeke@kirkenskorshaer.dk
Redaktør: Poul Struve Nielsen, Journalist DJ
Tlf. 4162 5552 poulstruvenielsen@kirkenskorshaer.dk
Formand for landsstyrelsen:
Stig Andreas Munch, Houvej 32, Lohals,
5953 Tranekær. Tlf. 6255 1264

LANDSSEKRETÆRER

ØST (Sjælland og øvrige østlige øer) Heiner Lützen Ank,
tlf. 2078 4257 heiner@kirkenskorshaer.dk
SYD (sydlige Jylland og Fyn). Lone Kofod Jensen, Lange-
landsvej 59, 6100 Haderslev, tlf. 2078 4095 lonekofod.
jensen@kirkenskorshaer.dk
NORD (Midt- og Nordjylland) Dorte Tranberg-Krab,
Rodsbovej 4, 8543 Hornslet, tlf. 25 47 00 29

GENBRUGSKONSULENTER

NORD – Nordlige Jylland
Peter Høyer Hansen, Spørringvej 30,
Mejlby, 8530 Hjortshøj, Tlf. 2292 5999
Peter.h@kirkenskorshaer.dk

ØST (Sjælland og øvrige østlige øer)

Ove Elboth, Hornebyvej 10A,
3100 Hornbæk, Tlf. 2326 0259
elboth@post.tele.dk

SYD (sydlige Jylland og Fyn)

Leif Larsen, Bærhaven 22, Taulov
7000 Fredericia Tlf.: 76223150/23830370
logl.larsen@os.dk

KORTSALGET

Hovedkontoret, Tlf. 33 12 16 00

ARRESTHUSTJENESTEN

Øst for Storebælt: Stig Kofoed, Sverigesvej 31,
4293 Dianalund Tlf. 2020 5237
Fyn og Jylland syd: Poul Nielsen, Søndergade 8,
Assentoft, 8960 Randers SØ Tlf. 2144 8316
Jylland nord og midt: Johannes Holst Hansen,
Børglumvej 74, Tjørring, 7400 Herning Tlf. 9726 7414

KORSHÆRSPRÆSTER

Helsingør: Jørgen Ingberg Henriksen, Stjernegade 16 G,
3000 Helsingør Tlf. 4920 3550. jih@km.dk
Holstebro: Søren Nielsen, Rudesvej 15,
7500 Holstebro Tlf. 9742 8142
Horsens: Elin Post, Endelave præstegård, Vesterby 3,
8700 Horsens Tlf. 7568 9052
København: Bjarne Lenau Henriksen,
Nivåpark 16, 2990 Nivå
Tlf. 3964 3098.
Olav Poulsen, Vendersgade 10, 1363 København K
Tlf. 3393 6674
Odense: Peder Thyssen, Allegade 55, 5000 Odense C
Tlf. 6612 4423
Randers: Lone Nyeng, Haldvej 8A, Hald, 8983 Gjerlev
tlf.: 86474342
Silkeborg: Annette Kortegaard, Drosselvej 17,
8600 Silkeborg Tlf. 8682 0792
anette_kortegaard@mail.tele.dk
Sønderborg: Henriette Heide-Jørgensen
Nordborgvej 5, 6430 Nordborg
tlf. 73 45 21 14
Vejlø: Daniel Simmelgaard, Kløvertøften 70,
7100 Vejlø Tlf. 4034 4288
Vejlø-Kolding-Fredericia: Inge Pilegaard Thomsen,
Niels Skovsvej 28, 7100 Vejlø Tlf. 7585 8007
Viborg: Kirsten Greve, Vinkel Præstegård, Vinkel,
8800 Viborg Tlf. 8663 9216

Aalborg: Lena Bentsen, Julivej 30, 9720 Klarup
Tlf. 9832 6575
Århus: Jørgen Lasgaard, Marselisvej 9, 8000 Århus C
Tlf. 8611 3339

BYARBEJDET

9700 Brønderslev
Værestedet Fristedet, Nørregade 6 A
Tlf. 9880 1168. Helle Toftegård Nielsen.
Fristedet@korshaeren.dk

6700 Esbjerg

Varmestuen, Exnersgade 39, Tlf. 7513 9618
Lars Lindinger

7000 Fredericia:

Varmestuen, Gothersgade 26. Inge Pilegaard Thomsen

3000 Helsingør

Herberg og Varmestue, Stubbedamsvej 10
Tlf. 4920 1082. Anette Lauritsen, kkhelsingor@post.tele.
dk Nicolaigården: Rosenkildevej 33 Tlf. 4921 9328.

7400 Herning

Fruehøjvej 33, Tlf. 9722 1636
Verner Madsen herning@kirkenskorshaer.dk
Værestedet Lyngblomsten, Lyngens Kvarter 236,
Gullestrup Tlf. 9721 5424
Hanne Ottow, lyngblomsten@kirkenskorshaer.dk

4300 Holbæk

Varmestuen Klostercafeen, Klosterstræde 5
Tlf. 5943 9090. Karen Skydsgaard

8700 Horsens

Varmestuen, Fugholm 6 Tlf. 7561 4401. Pia Bjørnhart.

7500 Holstebro:

Varmestuen Nygade 14, Tlf. 9741 0252. Linda Hatfeldt

4220 Korsør:

Havnegade 13 Tlf. 5837 0495. Giro 5 84 55 48
Søren Bruun Christensen, korsoer@kirkenskorshaer.dk

København:

Christianshavn: Torvegade 53,
1400 Kbh.K. Tlf. 3257 7144. Ingrid Flye.
Varmestuen Fedtekælderen: Overgaden oven Vandet
6A, 1415 København K. Tlf. 3254 5608. Sharon Parker
Nørrebro: Varmestuen, Stengade 40. 2200 København
N. Tlf. 35367845. Annemette Nyfos
Dagvarmestue. Tlf. 35367845. Alice Petersen
Natacafeen: Tlf. 4028 5084. Hanne Merete Pedersen
Vesterbro: Varmestuen. Istedgade 100.
1650 København V. Tlf. 3331 3918. Ingrid Nielsen
Sct. Nicolai Tjenesten: 1067 København K
Giro 6 51 70 99. Tlf. 3312 1400. Pastor Olav Poulsen,
sctnicolai-tjenesten@kirkenskorshaer.dk
Mariatjenesten: Mariakirken. Istedgade 20. 1650
København V. Giro 5 25 96 14. Tlf. 3324 5050
Ole Andersen, mariatjenesten@kirkenskorshaer.dk
Mariatjenestens og Diakonissestiftelsens Nødherberg
for kvinder: Valdemarsgade 89. 1665 København V. Tlf.
3321 7524. Karin Zorn
Kirkens Korshærs Sociale Hjelpearbejde, Drejervej 6.
2400 København NV. Giro 7 03 05 17. Fax 3581 8501.
Tlf. 3581 2880. Inger Marie Warncke.
kksocarb@post 12. tele.dk.
Kirkens Korshærs Herberg: Hillerødgade 62-64.
2200 København N. Tlf. 3834 8125
Bjørn Bendorff, T911@saf.kk.dk
KKU – Kirkens Korshærs Udviklings- og Behandlings-
center – Bremerholm 18. 1069 København K.
Tlf. 3336 6510. Michael Nagel, kkuc@kkuc.dk
Bofællesskaber på Frederiksberg: Godthåbsvej 79B.
2000 Frederiksberg. Tlf. 3811 7702
Mariendalsvej 22. 2000 Frederiksberg. Tlf. 38 88 02 60
Korsly: Bernstorfflund Allé 70. 2920 Charlottenlund. Tlf.
3963 3604.

6430 Nordborg:

Café 93, Havnbjergcentret. Tlf. 7445 2046.
Kirsten Christiansen.

5000 Odense:

Nørregade 48 Tlf. 6612 9242. Fax til 6312 9336.
Kaj Skjølstrup, kkodense@galnet.dk
Varmestuen: Pantheonsgade 6.
Tlf. 66129153 / 2810 3196. Heinz Wolf
Natvarmestue: Pantheonsgade 6,1. Tlf. 6590 6320 /
priv. 2082 5233. Erik Skov Larsen.
Herberget: Benediktsvej 23. Tlf. 6375 0550.
Fax 6312 3479. John Skovhus Nielsen,
hernerg@odense.dk

8900 Randers:

Byarbejdet: Vestertorv 16. Tlf. 8642 0380. Fax 8643
8005. Giro 5 41 16 10. Karen Kviesgaard
Rytterknægten: Marienborgvej 28. 8930 Randers NØ.
Tlf. 8641 0878. Jens Aage Andersen
Hjørnesteinen: Kirkens Korshærs institutionstilbud.
Søren Møllersgade 5b. Tlf. 8915 7310. Fax 8641 7171
Solveig Steen Schultz, solveig.steen.schultz@randers.dk
Være- og aktivitetssted: Slotsgården 5. Tlf. 8641 5055
Kaj Laustsen.

4100 Ringsted:

Kirkens Korshær, Sct. Bendtsgade 10. Tlf. 5761 3144/
2556 6567. Michael Grøtta Raasig,
ringsted@kirkenskorshaer.dk

4000 Roskilde:

Kafe Klaus: St. Højbrøndsstræde 4. Tlf. 46355013
Gitte Dueholm roskilde@kirkenskorshaer.dk

8600 Silkeborg:

Varmestuen, Lille Søgade 10.
Tlf. 8682 0991/8681 6325
Jens Anders Brogaard kk.silkeborg@mail.dk

4200 Slagelse:

Løvegade 10 Tlf. 5853 4711
Minna Justesen, slagelse@kirkenskorshaer.dk
Varmestuen: Herrestræde 26 Tlf. 5853 4709

5700 Svendborg:

Hjørnesteuen, Ørkildsgade 27. Tlf. 6222 9128
Vibeke Bjørk

6400 Sønderborg:

Vølundsgade 8. Tlf. 7443 6102
Viggo Sørensen, kk@kksønderborg.dk

7100 Vejle:

Flegmade 10-12, 7100 Vejle, tlf. 75 82 78 66.
Jens Lundsgaard, mail@kkvejle.dk
Genbrugscentret og Centercafeen: Tlf. 75 82 7140, gen-
brugscentret@kkvejle.dk
Caféen, Tlf. 7582 7866
Tove Hertz Mikkelsen, cafeen@kkvejle.dk
Merete Nielsen:
Tlf. 40935829. Bettina Bøgelund: Tlf. 40939121,
kvisten@kkvejle.dk
Værestedet, Grønmedalen 18B. Tlf. 7572 1721
Jørgen Hestbech

8800 Viborg:

Varmestuen, Sct. Leonis Gade 8. Tlf. 8662 5292
Mads Bæk, www.kkviborg.dk

9000 Aalborg:

Korsgade 44. Tlf. 9812 9454. Giro 1 01 63 93
Per Hjelm Hansen
Daginstitutionen Kirkens Korshær: Provstejorden 9. Tlf.
98186277. Bente Klæstrup.
Herberget: Forchammersvej 13. Tlf. 9813 1854
Poul Jensen
Varmestuen: Østerbro 20. Tlf. 9813 9437.
Eva Lillelund
Varmestue i Nørresundby: Østerbrogade 56, 9400 Nør-
resundby. tlf.: 98 18 94 37
Poul Martin Michno, norresundby@kirkenskorshaer.dk
Natvarmestuen: Korsgade 44. Tlf. 9813 2011 Ida Morell
Skurbyen: Stenosvej 8. Tlf. 9812 1303 /
priv. 9829 4025 Finn Christiansen
Gårdprojektet: Nørkæret 75. 9270 Klarup.
Tlf. 9831 7454 Annemette Andersen

8000 Århus:

Nørre Allé 25. Postboks 5026. Giro 5 01 15 58.
Tlf. 8612 5666 / priv. 8637 3213
Richard M. Pedersen, Annelise Jørgensen
Varmestuen: Mejlgade 36. Tlf. 8612 6307 /
priv. 8619 1847 Ove Lauritsen
Aktivering og genbrug, Ingrid Kristensen,
tlf. 8620 6424
Fællesgården: Lergravvej 11. 8380 Trige Tlf. 8742 0196
Kirkens Korshærs Herberg Tre Ege: Årslev Møllevvej 15.
8220 Brabrand. Tlf. 8747 7050
Bodil Larsen, blr@fa.aarhus.dk

Slusen: Dr. Sells Vej 19, 4293 Dianalund.

Tlf. 5828 6860 Ebbe Fosgerau.

Familiecentret Iller Slot: Slotsvej 20, 6310 Broager.

Tlf. 7444 0080
Birgitte Nicolaisen, tlf. 7467 8471, og Gurli Kristensen,
tlf. 7444 0204.

Fra forargelse til protest

Den hellige forargelse er et udbredt folkeligt fænomen. Den skaber sammenhold og fællesskab blandt de forargede. Der er ikke noget, der binder mennesker sammen på en så tryk og hyggelig måde som den. Den hellige forargelse lever helst i sit eget lukkede rum. Den har det bedst med at holde sig på og tage afstand. Den udelukker og udstøder. Den skal ikke for tæt på, den vil helst ikke ud at røre ved dem, den forarges over. Den hellige forargelse afslører sine ejermænd. Ofte er de fulde af uvidenhed og fordomme.

Den hellige forargelse kan ikke bruges til ret meget konstruktivt. Bortset fra altså, at de forargede kan finde sammen i fælles fornærmethed og styrke sig i hinandens forargede identitet. Der er megen småborgerlig småtskårenhed over den hellige forargelse. Den lever op, lige så snart den ser noget, der er anderledes, fremmed, mærkeligt, og som rokker ved dens egen indforståede selvforståelse. Allermest er den hellige forargelse et selvforsvar fra mennesker, der er låst fast i livsangst. Angsten øger forargelsen over dem, der ikke er som de andre.

”Kirken der forarger” kaldte Korshærchef Haldor Hald sin protestbog fra 1959. Naturligvis gjorde han det. For det kristne evangelium forarger og ryster menneskelivet i dets inderste grundvolde. Det går ud i det allermest udstødte, uforståelige, meningsløse, anderledes og forargende menneskeliv og fortæller om en evigt elskende Gud, der ganske enkelt ikke kan blive træt af sit skrøbelige skaberværk, der gang på gang kommer til kort hvad tro, håb og kærlighed angår. Det gælder de udstødte og undertrykte, og det gælder de der udstøder og undertrykker: de er fælles om en ligeværdig afmagt, som Gud tager til sig og gør til sin. Uden forargelsens grænser og begrænsninger.

Det er hårde ord for de retfærdige, rigtige, stærke og moralsk veludrustede borgere, der tilmed oplever sig som religiøst, etnisk, kulturelt, moralsk og socialt uundværlige samfundsstøtter. De får at vide, at i Kristus er alle stillet fuldstændigt lige. Derfor er kirken også de udstødte og udelukkede sted. Helt og fuldt. Der er ikke tale om tålt ophold på visse betingelser, men et fuldgældigt og uforbeholdent ophold. Den lidende og nødstedte næste er en levende del kirken. Det er i mødet med ham eller hende, vi møder Gud selv. Nægter vi den nødstedte adgang til kirken, holder vi Gud ude og kan fejre vores fælles ensomhed. Tager vi imod den nødstedte, fejrer vi gudstjeneste.

Haldor Halts ”Kirken der forarger” går tæt på den danske folkekirke for at åbne den for det menneskeliv, som den i hellig forargelse tror, den skal holde sig langt væk fra. Guds JA til det tilsyneladende ødelagte, kvæstede og mislykkede menneskeliv er forudsætningen for, at vores kirke kan kalde Jesu Kristi Kirke. Selv om vi forarges over dem, finder dem usympatiske eller uelskværdige, har de fri og uhindret adgang til Guds tilgivelse og nåde og dermed til kirken.

I Kirkens Korshær har kirken der forarger udviklet sig til kirken der protesterer. Vi forstår Kirkens Korshær som en solidarisk, provokerende og protesterende folkekirke.

Solidariteten med de forargelige forsøger vi at holde fast i med Haldor Halts argumentation for den betingelsesløse anerkendelse af deres menneskelige værdighed i Kristi forsoning.

Provokationen retter sig fortsat indad mod vort folkekirkelige fællesskab, som visse steder stadigvæk lader sig forarge af og udelukker skaberværkets mangfoldighed.

Protesten er den evangeliske indignation over et samfund, der tillader mennesker at komme helt derud, hvor de ikke engang kan få livsasyt og mulighed for at overleve med værdighed, uanset nødens karakter. Kirken der protesterer, bringer evangeliet ind i samfundslivet med en uomgængelig dokumentation af næstekærlighedens altfavnde livsbekræftende og inkluderende nødvendighed.

Maskinel Magasinpost
Id-nr. 42361

Afsender:
Kirkens Korshær
Nikolaj Plads 15
1067 København K.